

คำนำ

ตามที่ สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี เรื่องจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นกรอบความประพฤติและวิธีปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อให้ผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีคุณภาพ น่าเชื่อถือ และผู้ใช้บริการให้ความเชื่อมั่น ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามข้อบังคับจรรยาบรรณนี้ หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชี การสอบบัญชี และผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านอื่น ๆ ตามที่กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นวิชาชีพบัญชี รวมทั้งผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี และให้หมายรวมถึงหัวหน้าคณะบุคคล หรือหัวหน้าสำนักงาน หรือผู้มีอำนาจกระทำแทนนิติบุคคลตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้วย

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ตามข้อบังคับจรรยาบรรณ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับจรรยาบรรณตามที่ได้กล่าวข้างต้นทุกข้อ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับใดของข้อบังคับจรรยาบรรณที่ออกมานี้ ให้ถือว่าผู้นั้นประพฤติผิดจรรยาบรรณ การฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับจรรยาบรรณโดยผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ให้รวมถึงกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีรับรู้ หรือยินยอมให้บุคคลอื่นอ้างชื่อปฏิบัติ หรือปฏิบัติใดๆ อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับจรรยาบรรณ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือบุคคลที่สาม

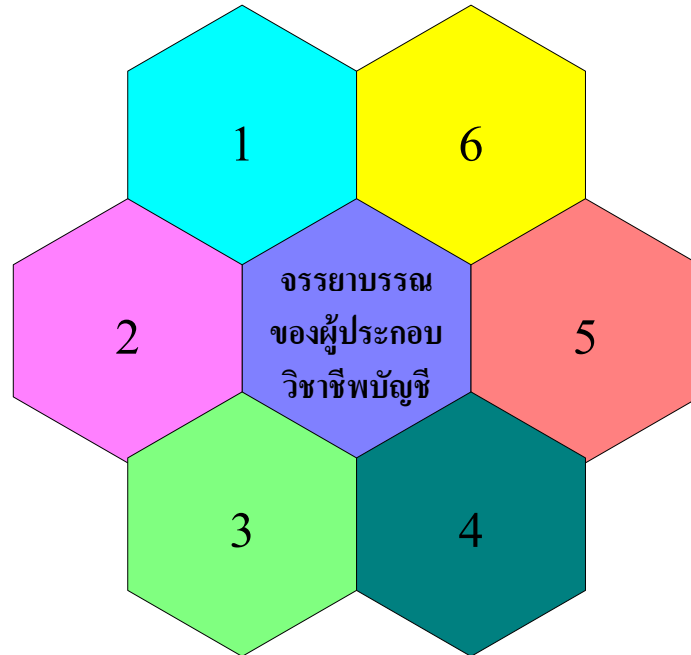
ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นข้อบังคับจรรยาบรรณฉบับแรกที่ออกตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ และเพื่อให้การปฏิบัติตามข้อบังคับจรรยาบรรณสำหรับผู้สอบบัญชี เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนช่วยให้เกิดความสะดวกในการศึกษาและใช้อ้างอิงในการปฏิบัติงาน สภาวิชาชีพบัญชี โดยคณะกรรมการกำหนดจรรยาบรรณ จึงเห็นสมควรให้มีการจัดพิมพ์คำชี้แจงข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี เรื่องจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓ สำหรับผู้สอบบัญชีเล่มนี้ขึ้น

คณะกรรมการกำหนดจรรยาบรรณ
สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์
ธันวาคม ๒๕๕๖

สารบัญ

	หน้า
๑ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และหลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณ	๒
๒ คำชี้แจงข้อบังคับจรรยาบรรณ สำหรับผู้สอบบัญชี	
หมวดที่ ๑ บททั่วไป	๑๑
หมวดที่ ๒ ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต	๑๒
หมวดที่ ๓ ความรู้ ความสามารถ และมาตรฐานในการปฏิบัติงาน	๒๐
หมวดที่ ๔ การรักษาความลับ	๒๕
หมวดที่ ๕ ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ	๒๕
หมวดที่ ๖ ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคลหรือนิติบุคคลที่ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้	๓๐
หมวดที่ ๗ ความรับผิดชอบต่อเพื่อร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณทั่วไป	๓๓
๓ ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓	
๔ รายชื่อคณะกรรมการกำหนดจรรยาบรรณ สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์	

จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
ตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่19) พ.ศ.2553



- 1** ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต
- 2** ความรู้ ความสามารถ และมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
- 3** การรักษาความลับ
- 4** ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ
- 5** ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคลหรือนิติบุคคล ที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้
- 6** ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณทั่วไป

วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และหลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณ

๑. คำนำ

การกำหนดจรรยาบรรณของวิชาชีพบัญชี ซึ่งถือเป็นกรอบความประพฤติและวิธีปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี มีความจำเป็นสำหรับวิชาชีพบัญชี ในการกำหนดแนวทางและขั้นตอนของจรรยาบรรณ จำเป็นต้องพิจารณาจากโครงสร้างหรือองค์ประกอบของจรรยาบรรณตามหลักสากลทั่วไป ในส่วนนี้จะอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โครงสร้างของจรรยาบรรณและหลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณอันเป็นองค์ประกอบเบื้องต้นขององค์ประกอบอื่นๆ

๒. วัตถุประสงค์ของจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี หมายถึง สิ่งที่กำหนดความประพฤติและวิธีปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ต้องยึดถือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำรงไว้ซึ่ง

- ความเชื่อมั่นจากผู้รับบริการ
- ความเชื่อถือได้ในผลงาน
- ความเป็นมืออาชีพ
- คุณภาพของงานบริการ

กฎหมายเป็นบทบังคับที่บุคคลในสังคมทุกคนต้องถือปฏิบัติ สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นอกจากต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่บัญญัติเป็นการทั่วไปแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งเป็นบทบัญญัติเฉพาะของวิชาชีพ โดยเป็นกฎเกณฑ์ที่สูงกว่ากฎหมาย

๓. โครงสร้างจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

โครงสร้างจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย

๑. หลักการพื้นฐาน เป็นแนวคิดหรือหลักการสำคัญของจรรยาบรรณ
๒. ข้อบังคับรายข้อ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นข้อ ๆ ตามหลักการพื้นฐาน
๓. คำชี้แจง เป็นคำอธิบายหลักการพื้นฐานและข้อบังคับแต่ละข้อให้ชัดเจนในรายละเอียดรวมทั้งการยกตัวอย่างประกอบในบางกรณี

ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๑๕) เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดตามโครงสร้างจรรยาบรรณ ประกอบด้วยหลักการพื้นฐานและข้อบังคับรายข้อ นอกจากนี้ยังมีคำชี้แจง ตามเอกสารฉบับนี้

๔. หลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณ

หลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณ คือ แนวคิดหรือหลักการสำคัญของจรรยาบรรณ สำหรับวิชาชีพบัญชีของประเทศไทย หลักการพื้นฐานดังกล่าวแบ่งออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ แสดงภายใต้หมวดที่ ๒ ถึงหมวดที่ ๗ ในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ ๑๕ พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนี้

หมวดที่ ๒ ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต

หมวดที่ ๓ ความรู้ความสามารถ และ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน

หมวดที่ ๔ การรักษาความลับ

หมวดที่ ๕ ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ

หมวดที่ ๖ ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคล หรือ นิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้

หมวดที่ ๗ ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณทั่วไป

หลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณวิชาชีพแต่ละหัวข้อที่กล่าวไว้ในหมวดที่ ๒ ถึง หมวดที่ ๖ กำหนดขึ้นตามมาตรา ๔๗ แห่ง พ.ร.บ. วิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งกำหนดให้อย่างน้อยต้องประกอบด้วยเรื่องดังกล่าว ส่วนในหมวดที่ ๗ นั้น ได้กำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (IFAC)

๕. คำอธิบายหลักการพื้นฐาน

คำอธิบายหลักการพื้นฐานจรรยาบรรณของวิชาชีพบัญชีของประเทศไทย แยกตามหมวดต่าง ๆ มีดังนี้คือ

หมวดที่ ๒ ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และ ความซื่อสัตย์สุจริต

“ความโปร่งใส” หมายความว่า ภาพลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติงานตามกฎ ระเบียบต่าง ๆ และมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้ และไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งสามารถติดตามตรวจสอบได้

“ความเป็นอิสระ” หมายความว่า การปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอิทธิพลของบุคคลอื่นที่ทำให้เกิดความสงสัยในความเป็นกลางหรือความเที่ยงธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความเป็นอิสระนี้จะต้องเป็นที่ประจักษ์ เพื่อให้ผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นที่เชื่อถือได้

“ความเที่ยงธรรม” หมายความว่า การใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพโดยปราศจากความลำเอียงอคติ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และอิทธิพลของบุคคลอื่น

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี อาจประสบกับเหตุการณ์ที่จะทำให้ขาดความเที่ยงธรรม การที่จะแจกแจงทุกเหตุการณ์ดังกล่าวให้ชัดเจนย่อมเป็นไปได้ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องไม่ให้บริการวิชาชีพ หากพบว่าเหตุการณ์หรือความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดความลำเอียง หรือมีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญต่อการตัดสินใจทางวิชาชีพบัญชี

“ความซื่อสัตย์สุจริต” หมายความว่า การประพฤติอย่างตรงไปตรงมา จริงใจ ซื่อตรงต่อวิชาชีพไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ปฏิบัติงานบนหลักฐานที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ ไม่อ้างหรือยินยอมให้บุคคลอื่นอ้างว่าได้ปฏิบัติงานถ้าไม่ได้ปฏิบัติงานจริง

ความซื่อสัตย์สุจริตนี้ยังรวมถึง ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่เกี่ยวข้องกับรายงาน แบบแสดงรายการ การสื่อสาร หรือข้อมูลอื่น โดยที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเชื่อว่าข้อมูลเหล่านั้น

๑. เป็นข้อมูลที่ผิดจากความจริงอย่างเป็นสาระสำคัญ หรือ ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด
๒. เป็นรายงานหรือข้อมูลที่จัดทำขึ้น โดยไม่ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ
๓. ได้ละเว้นหรือปิดบังข้อมูลที่จำเป็นต้องมีอยู่ในรายงาน ซึ่งการละเว้นหรือปิดบังนี้ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด

เมื่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีรู้ว่า ตนเกี่ยวข้องกับข้อมูลเหล่านั้น ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องดำเนินการเพื่อยุติการเกี่ยวข้องนั้น

ในกรณีผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานหรือแนวปฏิบัติทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีก็อาจพ้นจากการถูกกล่าวหาตามที่กล่าวมาในวรรคข้างต้นได้

หมวดที่ ๓ ความรู้ความสามารถ และ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน

“ความรู้ความสามารถ” หมายความว่า การใช้ความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติวิชาชีพบัญชีด้วยความเอาใจใส่อย่างเต็มความสามารถ ความเพียรพยายาม และความระมัดระวังรอบคอบ เพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมั่นใจได้ว่ามีผลงานทางวิชาชีพที่อยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน และมาตรฐานวิชาการที่เกี่ยวข้อง

หลักการพื้นฐานในเรื่อง ความรู้ ความสามารถ และความระมัดระวังรอบคอบกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีความรับผิดชอบ ดังนี้

๑. มีความรู้และทักษะทางวิชาชีพให้อยู่ในระดับที่สามารถให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ หรือ ผู้ว่าจ้างว่าจะได้รับบริการทางวิชาชีพบัญชีตามความรู้ความสามารถที่ต้องการตามที่กำหนด โดยวิชาชีพบัญชี
๒. ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร และระมัดระวังรอบคอบ ตามวิธีปฏิบัติ และมาตรฐานแห่งวิชาชีพในการให้บริการทางวิชาชีพบัญชี

การบริการทางวิชาชีพบัญชีโดยใช้ความรู้ความสามารถต้องใช้คุณลักษณะที่ดีในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการให้บริการ

ความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพบัญชี แยกเป็น ๒ ส่วนได้ ดังนี้

๑. การบรรลุถึงระดับ ความรู้ ความสามารถ ตามที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพบัญชี

๒. การรักษาระดับ ความรู้ ความสามารถ ตามที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพบัญชี

การรักษาระดับ ความรู้ ความสามารถ ตามที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพบัญชี หมายถึง การรับรู้และมีความเข้าใจ วิธีปฏิบัติ การพัฒนาของวิชาชีพบัญชี และการพัฒนาทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ต้องพัฒนาและรักษาความสามารถในการให้บริการที่ตรงตามความต้องการในสภาพแวดล้อมของวิชาชีพบัญชี

ความรู้ ความสามารถนี้ ครอบคลุมถึง การที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ต้องให้ความมั่นใจว่า ผู้ช่วยผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของตน ได้รับการฝึกอบรมและการกำกับดูแลที่เพียงพอ

การปฏิบัติงานอย่างมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร และระมัดระวังรอบคอบ หมายถึง การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างระมัดระวังรอบคอบ ครบถ้วน และทันต่อเวลา

ในโอกาสที่เหมาะสม ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ต้องเปิดเผยข้อจำกัดในการปฏิบัติงานให้บริการทางวิชาชีพบัญชีให้ลูกค้า นายจ้าง หรือ บุคคลอื่นที่เป็นผู้รับบริการทางวิชาชีพ

หมวดที่ ๔ การรักษาความลับ

“การรักษาความลับ” หมายความว่า การไม่นำข้อมูลใดๆ ที่โดยปกติองค์กรไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณชนไปเปิดเผย หรือใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือบุคคลอื่น เว้นแต่ในกรณีที่เป็นการเปิดเผยตามสิทธิ หรือ หน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย หรือ ในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี

หลักการรักษาความลับ ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีว่าต้องไม่ดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

๑. เปิดเผยข้อมูลใดๆที่เป็นความลับของลูกค้า นอกสำนักงาน หรือนอกองค์กรที่ว่าจ้าง โดยเป็นข้อมูลที่ตนได้มาจากความสัมพันธ์ทางวิชาชีพบัญชี หรือทางธุรกิจ โดยไม่ได้รับการอนุมัติอย่างเหมาะสม หรือ จากผู้มีอำนาจให้การอนุมัติได้ เว้นแต่ เป็นการเปิดเผยที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีมีสิทธิตามกฎหมาย หรือสิทธิทางวิชาชีพบัญชี หรือ เป็นหน้าที่ที่ต้องเปิดเผย และ
๒. ใช้ข้อมูลที่เป็นความลับ ซึ่งได้มาจากความสัมพันธ์ทางวิชาชีพบัญชี หรือทางธุรกิจเพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือ บุคคลอื่น

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ต้องรักษาความลับโดยระวังไม่ให้พลั้งเผลอ ในทุกสภาวะแวดล้อมทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อบุคคลที่เป็นผู้ร่วมงานทางธุรกิจที่ใกล้ชิด หรือต่อผู้ใกล้ชิด หรือ สมาชิกในครอบครัวหรือสมาชิกครอบครัวที่ใกล้ชิด

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ต้องรักษาความลับของข้อมูลที่ได้รับจากการเปิดเผยโดยผู้ที่มีโอกาสเป็นผู้รับบริการ หรือผู้ว่าจ้าง

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ต้องรักษาความลับของข้อมูลภายในสำนักงาน หรือองค์กรของผู้ว่าจ้างให้เป็นความลับ

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ต้องดำเนินการให้มั่นใจว่า ผู้ช่วยที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแล รวมทั้งบุคคลที่ตนได้ขอคำแนะนำและช่วยเหลือทางวิชาชีพได้มีการปฏิบัติตามหลักการรักษาความลับ

การปฏิบัติตามหลักการรักษาความลับ ยังคงต้องถือปฏิบัติแม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และลูกค้า หรือ ผู้ว่าจ้าง ได้สิ้นสุดลงแล้วก็ตาม เมื่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีได้เปลี่ยนการจ้างงาน หรือได้รับลูกค้ายาใหม่ แม้ว่าจะสามารถนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ได้ แต่ต้องไม่ใช่หรือเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับซึ่งได้จากความสัมพันธ์ทางวิชาชีพบัญชี หรือ ทางธุรกิจนั้น

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี อาจต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับ หรือ ถือว่าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเป็นการเหมาะสมในกรณีดังต่อไปนี้

๑. การเปิดเผยเป็นสิ่งที่กฎหมายอนุญาต และได้รับการอนุมัติจากลูกค้า หรือ ผู้ว่าจ้าง
๒. การเปิดเผยเป็นสิ่งที่กฎหมายกำหนดให้กระทำได้ ตัวอย่าง เช่น
 - ๑) การผลิตเอกสาร หรือ การจัดหาหลักฐานในการดำเนินการทางกฎหมาย หรือ
 - ๒) การเปิดเผยต่อหน่วยราชการที่เหมาะสม เพื่อความกระจ่างเกี่ยวกับการละเมิดกฎหมาย และ
 - ๓) เป็นหน้าที่ หรือ สิทธิทางวิชาชีพ ที่กฎหมายไม่มีข้อห้ามในกรณีต่อไปนี้
 - (๑) เพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการสอบทานคุณภาพ ของสมาชิกองค์กร หรือ สถาบันทางวิชาชีพ หรือ โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล
 - (๒) เพื่อสนองตอบการสอบถาม หรือ การไต่สวนโดยองค์กรในฐานะเป็นสมาชิกองค์กรนั้น หรือ โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล
 - (๓) เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของวิชาชีพ หรือ ผู้ประกอบการวิชาชีพในกระบวนการทางกฎหมาย หรือ
 - (๔) เพื่อเป็นการปฏิบัติตาม มาตรฐานวิชาการ และ ข้อกำหนดของจรรยาบรรณ

สำหรับปัจจัยสำคัญเพื่อการพิจารณาตัดสินใจในการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับ ประกอบด้วย

๑. ถึงแม้ว่าลูกค้า หรือ ผู้ว่าจ้าง ยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลแล้วก็ตาม ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องคำนึงว่าผลประโยชน์ของทุกฝ่ายซึ่งรวมทั้ง บุคคลที่สามที่อาจได้รับผลกระทบ มีผลเสียหายหรือไม่
๒. ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะต้องพิจารณาว่า มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน และสามารถแสดงหลักฐานพิสูจน์ได้หรือไม่ ในกรณีที่อยู่ในสถานการณ์ซึ่งไม่สามารถมีหลักฐานที่เป็นจริง สนับสนุน หรือข้อมูลไม่สมบูรณ์ หรือข้อสรุปที่ไม่สามารถแสดงหลักฐานสนับสนุนได้ ควรใช้ดุลยพินิจทางวิชาชีพในการตัดสินใจว่า จะใช้การเปิดเผย ประเภทใดจึงจะเหมาะสม
๓. การสื่อสารที่คาดหวังควรเป็นประเภทใด และควรสื่อสารถึงใคร
๔. บุคคลผู้รับข้อมูลการสื่อสารเป็นบุคคลที่เหมาะสมหรือไม่

หมวดที่ ๕ ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ
(ดูคำอธิบายในหมวดที่ ๗)

หมวดที่ ๖ ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคล หรือ นิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพ บัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้
(ดูคำอธิบายในหมวดที่ ๗)

หมวดที่ ๗ ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณทั่วไป

เพื่อให้จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นไปตามกรอบจรรยาบรรณของ พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ และตามหลักการพื้นฐานจรรยาบรรณตามหลักสากลทั่วไป ทำให้ต้องกำหนดหลักการพื้นฐานจรรยาบรรณเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามที่แสดงในหมวดที่ ๕ ๖ และ ๗ เนื้อหาของหลักการพื้นฐานในหมวดที่ ๕ ๖ และ ๗ ซึ่งคล้ายกับเนื้อหาของหลักการพื้นฐานของ IFAC เรื่อง “พฤติกรรมทางวิชาชีพ” (Professional Behavior) ได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อบุคคลต่างๆ (ตามที่กล่าวไว้ในหมวดที่ ๕ ๖ และ ๗) โดยจะต้องปฏิบัติงานและปฏิบัติตนในแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อลูกค้าและองค์กรที่ตนสังกัด รวมถึงนายจ้างของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นอกจากนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชียังมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมวิชาชีพตลอดจนหลีกเลี่ยงการปฏิบัติใดๆ ที่ทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

หลักการพื้นฐานเรื่อง “พฤติกรรมทางวิชาชีพ” ตามที่กำหนดโดย IFAC นั้น เป็นหลักการที่มีจุดมุ่งหมายต้องการให้ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และละเว้นการกระทำที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รู้ หรือควรจะรู้ว่าจะทำให้เกิดการเสื่อมเสียความน่าเชื่อถือต่อวิชาชีพ การกระทำที่ควรละเว้นนี้รวมถึงการกระทำใดๆ ที่บุคคลที่สามผู้ซึ่งเป็นบุคคลที่มีเหตุมีผล

ใช้ดุลยพินิจ โดยให้น้ำหนักความจริงทุก ๆ เรื่องภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถหา
ข้อมูลได้ในเวลานั้น น่าจะสรุปว่ามีผลกระทบในทางลบต่อชื่อเสียงของวิชาชีพบัญชี

ในการนำการตลาดมาใช้ เพื่อส่งเสริมตนเอง และงานทางวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องไม่
ทำให้วิชาชีพบัญชีเสื่อมเสีย และต้องดำเนินการด้วยความซื่อสัตย์ และยึดถือความเป็นจริงโดยไม่กระทำการ
ดังต่อไปนี้

๑. การโอ้อวดเกินความเป็นจริง สำหรับบริการทางวิชาชีพบัญชีที่ตนได้ปฏิบัติรวมถึงคุณสมบัติ
ของตนเอง หรือ ประสบการณ์ที่ตนมี หรือ
๒. การอ้างอิงโดยใช้ถ้อยคำคลุมเครือ หรือ แสดงการเปรียบเทียบงานของตนเหนือผู้อื่น
จากหลักการพื้นฐานที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนี้ ได้ถูกนำไปใช้เป็นหลักการในการจัดทำเป็น
ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี(ฉบับที่ ๑๕) เรื่องจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓

คำชี้แจงข้อบังคับจรรยาบรรณสำหรับผู้สอบบัญชี

๑. คำนำ

ข้อบังคับจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เป็นบทบัญญัติที่กำหนดสิ่งที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ โดยกำหนดขึ้นเป็นข้อ ๆ ตามหลักการพื้นฐานที่ได้อธิบายไว้ในส่วนที่แล้ว เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ในส่วนนี้ จะเป็นการชี้แจงและอธิบายถึงข้อบังคับดังกล่าว ซึ่งใช้สำหรับผู้สอบบัญชี โดยเรียงตามลำดับของหมวดและข้อบังคับแต่ละข้อ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในการปฏิบัติวิชาชีพของผู้สอบบัญชี อาจต้องประสบกับลักษณะงานและสถานการณ์ที่มีความแตกต่างกันไป จึงเป็นเรื่องยากที่จะจัดทำคำชี้แจงให้สามารถครอบคลุมทุกประเด็นได้ ดังนั้นนอกจากเอกสารคำชี้แจงข้อบังคับจรรยาบรรณฉบับนี้แล้วในเอกสารคำชี้แจงข้อบังคับจรรยาบรรณฉบับสมบูรณ์ ซึ่งจัดทำโดยสภาวิชาชีพบัญชีได้นำคู่มือประมวลจรรยาบรรณ ที่กำหนดโดยสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (IFAC) มาขยายความคำชี้แจงเพิ่มเติม โดยแสดงตัวอย่างการประยุกต์ใช้หลักการพื้นฐานจรรยาบรรณภายใต้สถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้สอบบัญชีสามารถศึกษาเพิ่มเติมและนำไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมต่อไป

๒. คำชี้แจงข้อบังคับจรรยาบรรณ

ข้อ ๑ ถึง ๕ ว่าด้วยเรื่อง

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๑๕) เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ.๒๕๕๓

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามเดือนนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชีด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นวิชาชีพบัญชี รวมทั้งผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี และให้หมายรวมถึงหัวหน้าคณะบุคคลหรือหัวหน้าสำนักงานหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ตามมาตรา ๑๑ ด้วย

“ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี” หมายความว่า ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นผู้ทำบัญชี ตามมาตรา ๑๑ มาตรา ๔๔ หรือที่จะมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๕

“ผู้รับบริการ” หมายความว่า ผู้รับบริการ ตามมาตรา ๔๗ (๓) ได้แก่

(๑) ผู้ว่าจ้างผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และ/หรือ

(๒) ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และบุคคลอื่นที่ใช้ผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพ บัญชีด้วยความสุจริตและจำเป็น

“ผู้ที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้” หมายความว่า ผู้ที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติ หน้าที่ให้ อันได้แก่ ผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคลหรือนิติบุคคล ตามมาตรา ๔๗ (๔)

“ความโปร่งใส” หมายความว่า ภาพลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติงานตามกฎ ระเบียบต่าง ๆ และมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้ และไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญ ซึ่ง สามารถติดตามตรวจสอบได้

“ความเป็นอิสระ” หมายความว่า การปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอิทธิพลของบุคคลอื่นที่ทำให้เกิด ความสงสัยในความเป็นกลางหรือความเที่ยงธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความเป็นอิสระนี้ จะต้องเป็นที่ ประจักษ์ เพื่อให้ผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นที่เชื่อถือได้

“ความเที่ยงธรรม” หมายความว่า การใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพโดยปราศจากความลำเอียง ออกติ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และอิทธิพลของบุคคลอื่น

“กรอบวิชาชีพบัญชี” หมายความว่า หลักการ มาตรฐาน และแนวปฏิบัติของวิชาชีพบัญชี

“ความซื่อสัตย์สุจริต” หมายความว่า การประพฤติอย่างตรงไปตรงมา จริงใจ ซื่อตรงต่อวิชาชีพ ไม่ คดโกง ไม่หลอกลวง ปฏิบัติงานบนหลักฐานที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ ไม่อ้างหรือยินยอมให้บุคคลอื่นอ้างว่าได้ ปฏิบัติงานถ้าไม่ได้ปฏิบัติงานจริง

“ความรู้ความสามารถ” หมายความว่า การใช้ความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติ วิชาชีพบัญชีด้วยความเอาใจใส่อย่างเต็มความสามารถ ความเพียรพยายาม และความระมัดระวังรอบคอบ เพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมั่นใจได้ว่ามีผลงานทางวิชาชีพที่อยู่บน พื้นฐานของกฎเกณฑ์ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน และวิชาการที่เกี่ยวข้อง

“การรักษาความลับ” หมายความว่า การไม่นำข้อมูลใด ๆ ที่โดยปกติต้องคุ้มครองไม่ให้เปิดเผยต่อ สาธารณชน ไปเปิดเผย หรือใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือบุคคลอื่น เว้นแต่ในกรณีที่เป็นการเปิดเผยตามสิทธิ หรือหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

“ความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี” หมายความว่า

(๑) การกระทำการใด ๆ ที่เป็นเหตุให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องได้รับโทษการประพฤตินิติ ผิดจรรยาบรรณ

ตามมาตรา ๔๕ โดยมีลักษณะการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) ลงลายมือชื่อแสดงความเห็นในการสอบบัญชีโดยมิได้ปฏิบัติงานตรวจสอบใด ๆ หรือ ควบคุมการสอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชี

- (ง) มีพฤติกรรมรับจ้างลงลายมือชื่อ หรือยอมให้ใช้ชื่อ ทั้งที่ไม่ได้มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชีหรือมาตรฐานการบัญชี
 - (ค) แสดงความเห็นต่องบการเงินที่น่าส่งหน่วยราชการหลายแห่ง โดยงบการเงินแต่ละชุด แสดงข้อมูลต่างกัน โดยไม่มีเหตุผลสมควร
 - (ง) แจ้งข้อความหรือจัดทำรวมถึงการใช้พยานหลักฐานอันเป็นเท็จ หรือรู้อยู่ว่าเป็นพยานหลักฐานอันเป็นเท็จไม่ว่าจะจัดทำโดยบุคคลใดก็ตามในการประกอบวิชาชีพบัญชี
 - (จ) แนะนำให้ผู้รับบริการเสียภาษีอากรไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยทุจริตหรือมีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากร
 - (ฉ) มีพฤติกรรมอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี กำหนดว่าเป็นพฤติกรรมอันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี
- (๒) เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพบัญชี จากหน่วยงานราชการหรือสถาบันวิชาชีพอื่นที่ควบคุมและหรือกำกับดูแล เนื่องจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในสาระสำคัญ

ข้อ ๔ ภายใต้บังคับในหมวด ๒ ถึงหมวด ๗ ของข้อบังคับนี้ ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติ หรืองดเว้นการปฏิบัติใด ๆ ให้หมายความรวมถึง การกระทำของบุคคลอื่น ผู้ซึ่ง

- (๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีรับรู้ หรือ
- (๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชียินยอมให้อ้างชื่อ

ในการปฏิบัติ หรืองดเว้นการปฏิบัติใด ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับฉบับนี้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือบุคคลอื่นโดยมิชอบ

ข้อ ๕ ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชี เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑ บททั่วไป

ข้อ ๖ จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เป็นข้อบังคับของสภาวิชาชีพบัญชี กำหนดขึ้นภายใต้กรอบพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ วรรคจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นอกจากที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗

เพื่อให้กระบวนการบังคับใช้จรรยาบรรณดำเนินโดยสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม นายกสภาวิชาชีพบัญชี โดยการอนุมัติของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี มีอำนาจออกข้อกำหนดใดๆ เกี่ยวกับการดังกล่าว

ข้อ ๗ ในกรณีที่มีปัญหาการตีความเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี เป็นผู้วินิจฉัย และถือว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี เป็นที่สุด

หมวด ๒ ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต

ข้อ ๘ ความโปร่งใส

ข้อบังคับ

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส

คำชี้แจง

ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส ไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญ โดยจะต้องมีความมั่นใจว่าข้อมูลที่นำมาใช้ถูกต้อง ครบถ้วนเพียงพอ เป็นปัจจุบัน และสะท้อนให้เห็นภาพที่แท้จริง เพื่อให้ผลงานมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้ ผู้สอบบัญชีควรมีการจัดวางมาตรการที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของตนเอง เช่น การสอบทานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของผู้ช่วยผู้สอบบัญชี หรือการจัดให้มีผู้สอบบัญชีอื่นในองค์กรเดียวกัน สอบทานผลงานของตนเอง เป็นต้น เพื่อที่จะให้งานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีที่ลงลายมือชื่อในรายงานการสอบบัญชีต้องบการเงินนั้น ได้รับความน่าเชื่อถือจากบุคคลภายนอกมากขึ้น

ผู้สอบบัญชีจะต้องเปิดเผยข้อมูลไว้ในรายงาน เมื่อพบว่าข้อมูลและหลักฐานของกิจการที่ได้จากการปฏิบัติงานสอบบัญชีไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน ไม่เพียงพอ ไม่เป็นปัจจุบัน หรือไม่สะท้อนภาพที่เป็นจริง

เมื่อมีผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานสอบบัญชีสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีจะต้องชี้แจงเพื่อแก้ไขข้อสงสัยหรือประเด็นต่างๆ ให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ถามอย่างเพียงพอ และให้เกิดความสะดวกในการสอบถาม เช่น การถามตอบผ่านอีเมลล์ เว็บไซต์ หรือการตอบในที่ประชุมผู้ถือหุ้น โดยในการตอบจะต้องระมัดระวัง ให้คำตอบเท่าที่จำเป็นและเหมาะสม อย่าให้เกินกว่าที่กฎหมายหรือข้อบังคับกำหนดไว้

ข้อ ๙ ความเป็นอิสระ

ข้อบังคับ

ข้อ ๙(๑) ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องใช้ดุลยพินิจและปฏิบัติงานอย่างเป็นอิสระภายใต้กรอบวิชาชีพบัญชี

คำชี้แจง

การใช้ดุลยพินิจอย่างอิสระนั้นแม้ว่าผู้สอบบัญชีจะไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของ



บุคคลอื่น หรือไม่มีผลประโยชน์ใดๆ ไม่ว่าเกี่ยวข้องด้วยทรัพย์สินหรือตำแหน่งหน้าที่ ผู้สอบบัญชีก็อาจขาดความเป็นอิสระในการใช้ดุลยพินิจได้ เนื่องจากการใช้ดุลยพินิจ อย่างเป็นอิสระอาจได้รับผลกระทบในกรณีที่มีบุคคล หน่วยงานหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง กับผู้สอบบัญชีอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลอื่นหรือได้รับผลประโยชน์จากการ ประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ บุคคล หน่วยงานหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชี ได้แก่

- (ก) องค์กรที่ผู้สอบบัญชีปฏิบัติงาน(องค์กรฯ)
- (ข) ผู้ถือหุ้นหรือหุ้นส่วนในองค์กรฯ
- (ค) คู่สมรสและบุคคลที่อยู่ภายใต้การอุปการะของผู้สอบบัญชี
- (ง) คู่สมรสและบุคคลที่อยู่ภายใต้การอุปการะของผู้ถือหุ้นหรือหุ้นส่วนในองค์กร
- (จ) บุตร บิดามารดา ที่ไม่ได้้อยู่ภายใต้การอุปการะของผู้สอบบัญชี ผู้ถือหุ้นหรือหุ้นส่วนในองค์กรฯ รวมถึงผู้ช่วยปฏิบัติงานที่มีส่วนสำคัญต่อการใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน
- (ฉ) ผู้ช่วยปฏิบัติงานที่มีส่วนสำคัญต่อการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงาน
- (ช) บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วมและเครือข่ายขององค์กรฯ
- (ซ) กิจการที่มีอำนาจควบคุมองค์กร กิจการที่ถูกรวมควบคุม โดยองค์กร และกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันกับองค์กร ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม
- (ฌ) กิจการที่อยู่ภายใต้อิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญขององค์กรฯ
- (ญ) กิจการที่ผู้สอบบัญชี หรือบุคคลตาม (ก) (ข) (ค) (ง) และ (จ) มีอำนาจควบคุมหรือมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ข้อบังคับ ข้อ ๕(๒)

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่ปฏิบัติงานที่ตนขาดความเป็นอิสระภายใต้กรอบวิชาชีพบัญชี

คำชี้แจง

ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีเห็นว่ามีความสัมพันธ์หรือมีสถานการณ์ใดที่จะกระทบต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานของวิชาชีพ ผู้สอบบัญชีต้องใช้วิจารณญาณในการรับงาน ถอนตัวจากการให้บริการ หยุดการให้บริการ หรือหามาตรการ ป้องกันอื่นๆ เพื่อขจัดหรือลดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ กรณีตัวอย่างต่อไปนี้ อาจถือว่าผู้สอบบัญชีขาดความเป็นอิสระ

- (ก) ผู้สอบบัญชีและผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีตามที่กล่าวไว้ในคำชี้แจงข้อ ๕ (๑) มีส่วนได้เสีย ผลประโยชน์ หรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ใดๆ ในงานหรือลูกค้าที่ตนให้บริการทางวิชาชีพอย่างมีสาระสำคัญ ทั้งโดยทางตรงหรือทางอ้อม

- (ข) ผู้สอบบัญชีและผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีตามที่กล่าวไว้ในคำชี้แจงข้อ ๕ (๑) ประกอบธุรกิจร่วมกับลูกค้า กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของลูกค้า โดยมีผลประโยชน์ทางการเงินร่วมกันอย่างมีสาระสำคัญ อย่างไรก็ตาม การซื้อสินค้าและบริการจากลูกค้าภายใต้เงื่อนไขการค้าตามปกติของการดำเนินธุรกิจจะไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระ
- (ค) ผู้สอบบัญชีและผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีตามที่กล่าวไว้ในคำชี้แจงข้อ ๕ (๑) ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกรรมการ ผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ของลูกค้าที่ตนตรวจสอบบัญชี ไม่ว่าจะด้วยความคุ้นเคยหรือความเกรงใจ หรือด้วยเหตุผลใดก็ตาม และผู้สอบบัญชียอมผ่อนปรนตามความต้องการของบุคคลเหล่านั้น
- (ง) ผู้สอบบัญชีและผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีตามที่กล่าวไว้ในคำชี้แจงข้อ ๕ (๑) เป็นกรรมการ ผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งอื่นที่มีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญต่อการตัดสินใจในด้านการบริหาร ด้านการเงิน และด้านการบัญชีของลูกค้าที่ตนเป็นผู้สอบบัญชี รวมถึงการดำรงตำแหน่งเลขานุการของลูกค้า โดยมีความรับผิดชอบต้องดูแลงานในหลายส่วน เช่น การจัดการในการบริหาร บุคลากร การดูแลรักษาสันทนาการหรือทะเบียนต่างๆ ของลูกค้า การควบคุมดูแลให้บริษัทอยู่ภายใต้กฎระเบียบต่างๆ และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ ความสัมพันธ์เหล่านี้อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนตัวและความเป็นอิสระได้
- (จ) การให้บริการรับทำบัญชีให้ลูกค้าที่ตนรับสอบบัญชี ทั้งนี้ให้รวมถึงกรณีที่ต้องค้ำกรนั้นมีการตั้งแผนกหรือหน่วยงานรับทำบัญชีแยกออกไป ไม่ว่าจะในรูปแบบใด และตั้งอยู่ในสถานที่เดียวกันหรือไม่ก็ตาม โดยองค์กรที่สอบบัญชีและองค์กรที่รับทำบัญชีนั้นมีผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน เจ้าของ ผู้บริหารหรือพนักงานร่วมกัน หรือมีชื่อหรือเครื่องหมายการค้าเหมือนกัน
- (ฉ) การสอบทานผลงานตนเอง เช่น สมาชิกในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีที่ให้บริการ เคยเป็นกรรมการ ผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งอื่นที่มีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญต่อผลการตัดสินใจในด้านการบริหาร ด้านการเงินและด้านการบัญชีใน องค์กรของลูกค้าที่ให้บริการ

- (ซ) การที่ผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานสอบบัญชีให้กับลูกค้ารายเดิมติดต่อกันเป็นระยะเวลา นาน ซึ่งอาจทำให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยที่อาจมีผลกระทบต่อความเป็นอิสระ
- (ซ) การให้บริการอื่นๆ นอกเหนือจากงานตรวจสอบบัญชีซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อความเป็นอิสระได้ เช่น การประมวลผลข้อมูลและจัดทำงบการเงิน การจัดทำประมาณการทางการเงิน การให้บริการประเมินมูลค่าในบางส่วนของงบการเงิน การออกแบบและดำเนินการด้านระบบสารสนเทศทางการเงินที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูลอันเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินของลูกค้า การให้บริการด้านคดีความฟ้องร้องซึ่งมีการประมาณการผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้น และมีผลกระทบต่อจำนวนหรือการเปิดเผยในงบการเงิน การสรรหาบุคลากรระดับสูงให้แก่ลูกค้า การให้บริการด้านการเงินและให้คำปรึกษาเช่น การสนับสนุน การจัดสรร และการรับประกันในการจำหน่ายหุ้นของลูกค้า เป็นต้น
- (ฅ) การให้บริการงานตรวจสอบภายในอาจมีผลกระทบต่อความเป็นอิสระได้ เว้นแต่จะแสดงให้เห็นได้ว่าการบริการดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับระบบปฏิบัติการ ในส่วนของการควบคุมภายใน ระบบการเงินหรือการจัดทำงบการเงิน และลูกค้าเป็นผู้รับผิดชอบต่อกิจกรรมการตรวจสอบภายใน เช่น เป็นผู้ประเมินและตัดสินใจต่อข้อเสนอแนะต่างๆ เอง
- (ฉ) การให้ยืมพนักงานขององค์กรแก่ลูกค้าโดยไปดำรงตำแหน่งที่มีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญต่อการตัดสินใจในด้านการบริหาร ด้านการเงิน และด้านการบัญชี อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอิสระในส่วนของงานสอบทานผลงานของตนเอง
- (ค) การได้รับค่าธรรมเนียมวิชาชีพจากลูกค้ารายใดรายหนึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับค่าธรรมเนียมทั้งหมดขององค์กร ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความกังวลใจในการสูญเสียลูกค้ารายดังกล่าวไป
- (ก) การกำหนดค่าธรรมเนียมวิชาชีพกับลูกค้ารายใดรายหนึ่งในระดับที่ต่ำกว่าผู้สอบบัญชีคนก่อน หรือผู้สอบบัญชีอื่นที่เสนอราคาอย่างเป็นสาระสำคัญ อาจจะมีผลกระทบต่อความเป็นอิสระได้ เว้นแต่จะแสดงให้เห็นว่ามีการจัดสรรเวลาและพนักงานที่เหมาะสมกับงานที่ได้รับและได้มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานทางวิชาชีพ



- (จ) การที่ลูกค้าค้างชำระค่าธรรมเนียมวิชาชีพเป็นระยะเวลานานและมีจำนวนที่มีสาระสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ก่อนเสนอรายงานการตรวจสอบบัญชีของรอบระยะเวลาบัญชีถัดไป
- (ข) การกำหนดค่าธรรมเนียมวิชาชีพโดยขึ้นอยู่กับผลสำเร็จของงานที่กำหนดโดยลูกค้า เช่น ลูกค้ากำหนดให้ต้องออกรายงานการสอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขเท่านั้น จึงจะถือว่าผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานเสร็จสิ้น เป็นต้น
- (ค) การที่ผู้สอบบัญชีรับงานผ่านองค์กรที่รับทำบัญชี โดยใช้หัวหน้าองค์กรที่รับทำบัญชีหรือเจ้าหน้าที่ที่ทำบัญชีให้กับลูกค้ารายนั้นๆ เป็นผู้ช่วยตรวจสอบบัญชีโดยไม่ได้ทำการตรวจสอบเอง
- (ง) การที่ผู้สอบบัญชีได้รับค่าสอบบัญชีจากองค์กรที่รับทำบัญชีเป็นจำนวนรวมสำหรับลูกค้าหลายราย โดยไม่ทราบค่าสอบบัญชีของลูกค้าแต่ละรายเป็นเท่าใด
- (ด) การรับของขวัญหรือการรับรอง ในจำนวนที่ทำให้เชื่อได้ว่าจะมีผลต่อการใช้วิจารณญาณเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพของผู้สอบบัญชี ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการรับค่าตอบแทนจากการให้บริการทางวิชาชีพนั้น
- (ต) การได้รับเงินกู้ หรือได้รับการค้ำประกันจากลูกค้า ในจำนวนที่มีสาระสำคัญ เว้นแต่เป็นการกู้ยืมเงินจากลูกค้าที่เป็นธนาคารหรือสถาบันการเงิน ซึ่งตามระเบียบวิธีการ ข้อกำหนดที่มีเงื่อนไขตามปกติ
- (ถ) การให้เงินกู้หรือให้การค้ำประกันแก่ลูกค้าในจำนวนที่มีสาระสำคัญ
- (ท) การถูกข่มขู่ในความคิดความฟุ้งร้องระหว่างองค์กรที่ผู้สอบบัญชีสังกัดอยู่หรือสมาชิกในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานกับลูกค้าหรือผู้บริหารของลูกค้า

ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีเห็นว่ามีความสัมพันธ์หรือสถานการณ์ใดที่อาจจะกระทบต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน ผู้สอบบัญชีควรประเมินผลกระทบและหามาตรการในการขจัดหรือลดผลกระทบดังกล่าวให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เช่น

- (ก) การปฏิเสธที่จะรับงาน
- (ข) ไม่รับทำบัญชีและสอบบัญชีให้กับลูกค้ารายเดียวกัน
- (ค) องค์กรของผู้สอบบัญชีจัดให้มีนโยบายการควบคุมคุณภาพงาน เช่น การกำหนดให้มีการเปิดเผยส่วนได้เสียหรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบบัญชี ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชี กับลูกค้า เป็นต้น

- (ง) การสื่อสารนโยบายกระบวนการทำงานขององค์กรของผู้สอบบัญชีตลอดจนการปลูกฝังจรรยาบรรณด้านความเป็นอิสระให้กับพนักงานในองค์กร เช่น การชี้แจงในกรณีที่จะลาออกและไปร่วมงานกับลูกค้า เป็นต้น
- (จ) การให้ผู้สอบบัญชีรายอื่นในองค์กรหรือนอกองค์กรสอบทานงานที่ตนเองทำหรือให้คำปรึกษาที่จำเป็น
- (ฉ) การหมุนเวียนผู้สอบบัญชีในงานของลูกค้าแต่ละรายเป็นครั้งคราว
- (ช) การลดระดับหรือยกเลิกความสัมพันธ์ทางการเงินหรือทางธุรกิจซึ่งทำให้เกิดเหตุการณ์ที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบในเรื่องความเป็นอิสระ
- (ซ) การถอนตัวของผู้สอบบัญชีและผู้ที่เกี่ยวข้องออกจากงานในลูกค้าที่สงสัยว่าอาจทำให้ตนขาดความเป็นอิสระ
- (ฌ) การหาหรือถึงประเด็นที่อาจกระทบต่อความเป็นอิสระกับผู้บริหารระดับที่สูงกว่าในองค์กรของผู้สอบบัญชี
- (ญ) การขอคำปรึกษาและหาหรือถึงประเด็นที่อาจกระทบต่อความเป็นอิสระกับผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลองค์กรของลูกค้า เช่น คณะกรรมการตรวจสอบ
- (ฎ) การปรับเปลี่ยนแผนงานการตรวจสอบให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ในการพิจารณาความเป็นอิสระให้พิจารณาในช่วงเวลาดังแต่กลุ่มผู้ปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีเริ่มต้นปฏิบัติงาน จนถึงเมื่อมีการออกรายงาน สำหรับงานให้บริการที่มีลักษณะที่เกิดขึ้นบ่อยๆ การพิจารณาความเป็นอิสระให้พิจารณาจนถึงเมื่อมีการออกรายงานเป็นครั้งสุดท้าย หรือความสัมพันธ์ทางวิชาชีพระหว่างผู้สอบบัญชีกับลูกค้าสิ้นสุดลง

ข้อ ๑๐ ความเที่ยงธรรม

ข้อบังคับ ข้อ ๑๐(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม ซื่อตรงต่อวิชาชีพ และต้องไม่มีส่วนได้เสียในงานที่ตนประกอบวิชาชีพ นอกจากค่าตอบแทนที่ได้รับจากการประกอบวิชาชีพนั้น

คำชี้แจง

ในการปฏิบัติงาน ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาว่ามีเหตุการณ์ที่จะทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานของความเที่ยงธรรม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีผลประโยชน์หรือการมีความสัมพันธ์กับลูกค้า กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้าง เกิดขึ้นหรือไม่ เหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเที่ยงธรรมมักเกิดขึ้นจากบุคคลในครอบครัว ความใกล้ชิดเป็นการส่วนตัว หรือความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ในกรณีที่มี

เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นผู้สอบบัญชีควรพิจารณาใช้มาตรการป้องกันที่เหมาะสมเพื่อ
ขจัดหรือลดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีจะต้องมี
ความเป็นอิสระจากลูกค้าที่ให้บริการทั้งความเป็นอิสระด้านจิตใจ และความเป็นอิสระ
อันเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการช่วยส่งเสริมให้ผู้สอบบัญชีทำการสรุปผล
การปฏิบัติงาน อย่างปราศจากอคติ ความลำเอียง ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และ
การใช้อิทธิพลอย่างไม่เหมาะสมของบุคคลอื่น

เหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเที่ยงธรรมจะขึ้นอยู่กับแต่ละ
สถานการณ์ของการรับงานและลักษณะของงานนั้นๆ ผู้สอบบัญชีควรประเมินความมี
นัยสำคัญของเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเที่ยงธรรม โดยผู้สอบบัญชี
จะต้องพิจารณาถึงมาตรการป้องกันและนำมาประยุกต์ใช้ตามความจำเป็น เพื่อขจัด
หรือลดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ มาตรการป้องกันดังกล่าวรวมถึง

- (ก) การถอนตัวออกจากกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน
- (ข) การจัดให้มีกระบวนการกำกับดูแล
- (ค) การยกเลิกความสัมพันธ์ทางการเงินหรือทางธุรกิจซึ่งทำให้เกิดเหตุการณ์ที่อาจ
ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเที่ยงธรรม
- (ง) การหารือถึงประเด็นต่างๆ กับผู้บริหารระดับสูงกว่าภายในองค์กรของผู้สอบบัญชี
- (จ) การหารือถึงประเด็นต่างๆ กับผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลกิจการของลูกค้า

ข้อบังคับ ข้อ ๑๐(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ดุลยพินิจบนหลักฐานที่เชื่อถือได้โดยปราศจากความมี
อคติและความลำเอียง

คำชี้แจง การใช้ดุลยพินิจในทางวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะต้องเป็นไปตาม
ข้อมูลและหลักฐานที่เชื่อถือได้ โดยปราศจากความมีอคติและความลำเอียง

ข้อบังคับ ข้อ ๑๐ (๓) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ดุลยพินิจอย่างเที่ยงธรรมโดยหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์
หรือสถานการณ์ใดๆ ที่อาจทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไม่สามารถปฏิบัติงานได้โดย
โปร่งใส อิสระ และซื่อสัตย์สุจริต

คำชี้แจง ในบางกรณีผู้สอบบัญชีอาจตกอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ทำให้มีอคติและความ
ลำเอียงในการใช้ดุลยพินิจทางวิชาชีพได้ ดังนั้นผู้สอบบัญชีควรหลีกเลี่ยงสถานการณ์
ที่อาจทำให้เกิดความสัมพันธ์ อิทธิพลและการโน้มน้าวต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการใช้
ดุลยพินิจได้

ข้อ ๑๑ ความซื่อสัตย์สุจริต

ข้อบังคับ ข้อ ๑๑(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงาน อย่างตรงไปตรงมา จริงใจ ซื่อตรงต่อวิชาชีพ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง

คำชี้แจง

การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นภาระหน้าที่ที่ผู้สอบบัญชีจะต้อง ดำรงไว้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนความสัมพันธ์กับลูกค้าทั้งในทางวิชาชีพ และ ในทางธุรกิจ การดำรงไว้ซึ่งความซื่อสัตย์สุจริต ยังรวมถึงการรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรม และความจริงใจในการประกอบวิชาชีพและดำเนินธุรกรรมที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติตามข้อบังคับเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต กรณี ตัวอย่างต่อไปนีถือว่าผู้สอบบัญชีไม่ได้ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และซื่อตรง ต่อวิชาชีพ

- (ก) การกระทำการหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการโดยทุจริต ซ่อนเร้น ปลอมแปลง แก้ไขหรือทำลาย เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ผิดจากความเป็นจริง
- (ข) การมีส่วนเกี่ยวข้องหรือเป็นที่ทราบได้ว่าเกี่ยวข้องกับรายงาน แบบแสดงรายการ การสื่อสาร หรือข้อมูลอื่นที่เชื่อได้ว่าเป็นข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อมูลที่อาจทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิด ข้อมูลที่ไม่ชัดเจน หรือข้อมูลที่ได้ละ เว้นหรือปิดบัง ซึ่งจำเป็นต้องมีอยู่ในรายงาน ซึ่งอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ อย่างไรก็ดี ผู้สอบบัญชีอาจไม่ถือว่าได้มีการปฏิบัติตามที่กล่าวในข้อ(ข) ถ้าผู้สอบ บัญชีได้ปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาชีพบัญชีที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว
- (ค) การให้บริการทางวิชาชีพแก่ลูกค้าที่ดำเนินธุรกรรมที่ผิดกฎหมายโดยจงใจอย่าง ร้ายแรง
- (ง) การเสนอรายงานการสอบบัญชีโดยที่ตนเองมิได้มีส่วนในการปฏิบัติงานหรือ ควบคุมการปฏิบัติงานจริงหรือมีการควบคุมงานจริงแต่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน การปฏิบัติงานที่เหมาะสม

ข้อบังคับ ข้อ ๑๑ (๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงานตรงตามหลักฐานที่เป็นจริง

คำชี้แจง

กรณีตัวอย่างต่อไปนีถือว่าผู้สอบบัญชีไม่ได้ปฏิบัติงานตรงตามหลักฐานที่ เป็นจริง

- (ก) การเสนอรายงานการสอบบัญชีในลักษณะที่ผลของรายงานไม่ตรงกับความจริงที่ ได้จากการปฏิบัติงานนั้น

(ข) การแนะนำหรือเห็นด้วยกับลูกค้าให้มีการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานทางบัญชีที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือตามหลักการบัญชีโดยมิได้มีการกล่าวถึงเรื่องดังกล่าวไว้ในรายงาน

ข้อบังคับ ข้อ ๑๑ (๓) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องไม่อ้างหรือยินยอมให้บุคคลอื่นอ้างว่าได้ปฏิบัติงานโดยที่ไม่ได้มีการปฏิบัติงานจริง

คำชี้แจง

ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีไม่ได้ทำการสอบบัญชีหรือควบคุมการสอบบัญชีของลูกค้ารายใด ผู้สอบบัญชีต้องไม่ยอมให้บุคคลอื่นอ้างชื่อว่าเป็นผู้สอบบัญชีหรือทำการสอบบัญชีของลูกค้ารายนั้น เช่น นาย ก ผู้สอบบัญชียินยอมให้นาย ข อ้างว่านาย ก เป็นผู้ทำการสอบบัญชีของลูกค้าแห่งหนึ่ง โดยที่ นาย ก มิได้เป็นผู้ควบคุมหรือทำการสอบบัญชีของลูกค้ารายนั้น กรณีดังกล่าวถือว่าผู้สอบบัญชียินยอมให้ผู้อื่นอ้างว่าตนเป็นผู้สอบบัญชีทั้งๆ ที่ตนไม่ได้เป็นผู้ควบคุมหรือทำการสอบบัญชี

หมวด ๓ ความรู้ ความสามารถ และมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

ข้อ ๑๒ ความรู้ ความสามารถ

ข้อบังคับ ข้อ ๑๒ (๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ วัชปฏิบัติ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความชำนาญและประสบการณ์ทางวิชาชีพด้วยความมีสติ เอาใจใส่อย่างเต็มความสามารถ และระมัดระวังรอบคอบ

คำชี้แจง

การใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี ดังนี้

- (ก) มีความรู้และทักษะทางวิชาชีพให้อยู่ในระดับที่สามารถให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ หรือผู้ว่าจ้างว่าจะได้รับบริการทางวิชาชีพบัญชีตามความรู้ความสามารถที่ต้องการตามที่กำหนดโดยวิชาชีพบัญชี
- (ข) ใช้ดุลยพินิจที่ดีในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการให้บริการ ซึ่งความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชี แยกเป็น ๒ ส่วนได้ ดังนี้
 - (๑) การบรรลุถึงระดับ ความรู้ความสามารถ ตามที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพบัญชี
 - (๒) การรักษาระดับ ความรู้ความสามารถ ตามที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพบัญชี
- (ค) ดำเนินการตามขั้นตอนที่สมเหตุสมผลเพื่อให้ความมั่นใจว่า ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของตน ได้รับการฝึกอบรมและการกำกับดูแลที่เพียงพอ



ในการปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ผู้สอบบัญชีต้องวางแผนและควบคุมงานจนสามารถรวบรวมข้อมูลและหลักฐานการสอบบัญชีให้เพียงพอในการปฏิบัติงาน และต้องมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานโดยใช้ความระมัดระวังรอบคอบที่พึงมีสำหรับสภาพการณ์นั้นๆ

กรณีตัวอย่างต่อไปนีถือว่าผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ความสามารถตามมาตรฐานทางวิชาชีพด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ

- (ก) ในการพิจารณารับงาน ผู้สอบบัญชีต้องมีความรู้และความเข้าใจในธุรกิจของลูกค้า ลักษณะงานบริการที่ลูกค้าต้องการ และมีความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีตามมาตรฐานทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง
- (ข) ผู้สอบบัญชีต้องไม่แสดงตนว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องที่ตนเองมีความรู้และความสามารถไม่เพียงพอ ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาที่จะรับคำแนะนำหรือใช้ผลงานจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญในงานดังกล่าว
- (ค) ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีต้องนำผลงานของผู้สอบบัญชีรายอื่นไปใช้ ผู้สอบบัญชีต้องคำนึงถึงความเพียงพอของข้อมูลที่ใช้ในการสรุปผลและแสดงความเห็น

ข้อบังคับ ข้อ ๑๒(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประกอบวิชาชีพ โดยมีความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จได้

คำชี้แจง

เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการให้บริการโดยให้ความมั่นใจว่าผู้สอบบัญชีมีความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ ผู้สอบบัญชีไม่ควรรับงานที่เกินความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เช่น

- (ก) ผู้สอบบัญชีไม่รับงานในปริมาณมากจนไม่สามารถควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
- (ข) ผู้สอบบัญชีไม่รับสอบบัญชีของธุรกิจที่ประกอบธุรกิจที่มีลักษณะพิเศษ หรือมีการใช้ระบบสารสนเทศที่มีความซับซ้อนในการประมวลผลโดยผู้สอบบัญชีไม่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องดังกล่าว

ข้อบังคับ ข้อ ๑๒(๓) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประกอบวิชาชีพ ด้วยความมุ่งมั่นและขยันหมั่นเพียร

คำชี้แจง

ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยความมุ่งมั่นและขยันหมั่นเพียร โดยมีความรับผิดชอบและใส่ใจในการปฏิบัติงานอย่างมีทักษะ ครบถ้วน สมบูรณ์ทันเวลาตามสัญญาหรือข้อผูกพันของลูกค้า และเป็นไปตามข้อบังคับในเรื่องของความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต

ข้อบังคับ ข้อ ๑๒(๔) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องศึกษาหาความรู้และความชำนาญทางวิชาชีพเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้ทันสมัยอยู่เสมอ

คำชี้แจง ผู้สอบบัญชีต้องศึกษาหาความรู้และความชำนาญทางวิชาชีพให้เพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จได้

การที่ผู้สอบบัญชีจะมีความรู้ความสามารถในงานที่รับว่าจะให้บริการ ผู้สอบบัญชีต้องมีการศึกษาและอบรม การศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในงานดังกล่าวเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง การมีประสบการณ์ การฝึกฝนในการใช้วิจารณญาณ รวมทั้งการประยุกต์ใช้ความรู้ที่รับว่าจะให้บริการ เพื่อให้มั่นใจว่าลูกค้าจะได้รับบริการวิชาชีพที่สมบูรณ์และทันต่อเหตุการณ์

ข้อ ๑๓ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน

ข้อบังคับ ข้อ ๑๓(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประกอบวิชาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

คำชี้แจง เพื่อให้มั่นใจว่าผู้สอบบัญชีได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติ ดังนี้

(ก) ผู้สอบบัญชีต้องให้บริการทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับมาตรฐานของวิชาชีพและมาตรฐานวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ผู้สอบบัญชีจะต้องมีความเข้าใจในมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน รวมถึงมาตรฐานวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้อง และต้องปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าวอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา กรณีที่มีข้อสงสัยและไม่สามารถหาข้อยุติได้ต้องสอบถามหน่วยงานที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ

กรณีดังต่อไปนี้ อาจถือว่าผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงินขององค์กรโดยที่ตนมิได้ปฏิบัติงานสอบบัญชีหรือควบคุมการสอบบัญชี ตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป เช่น

(๑) ผู้สอบบัญชี ไม่ได้ควบคุมและสอบทานการปฏิบัติงานของผู้ช่วย รวมทั้งไม่ได้อธิบายให้ผู้ช่วยเข้าใจแผนการตรวจสอบ อันเป็นผลให้ตรวจไม่พบการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

(๒) ผู้สอบบัญชี ไม่ได้วางแผนการตรวจสอบเป็นลายลักษณ์อักษร และไม่มีหลักฐานและเอกสารในการสอบบัญชีที่เชื่อถือได้

- (๓) ผู้สอบบัญชี กำหนดแผนการตรวจสอบและใช้วิธีการทดสอบรายการบัญชีในปริมาณที่ไม่เพียงพอโดยไม่ได้คำนึงถึงประสิทธิภาพการควบคุมภายในของแต่ละองค์กรที่ตนตรวจสอบ
- (๔) ผู้สอบบัญชี แสดงความเห็นต่องบการเงินโดยไม่ได้ตรวจสอบบัญชี หลักฐานและเอกสารประกอบการลงบัญชี เพียงแต่เชื่อถือตามงบการเงินที่ผู้จัดทำบัญชีจัดทำขึ้น หรือสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ทำบัญชีหรือเชื่อถือตามคำชี้แจงของกรรมการ หรือตรวจสอบเฉพาะยอดคงเหลือยกไปและยกมาในบัญชี และทดสอบการบวกเลขเท่านั้น
- (๕) ผู้สอบบัญชี ไม่ได้ตรวจสอบหลักฐานและเอกสารประกอบการลงบัญชีอย่างเหมาะสม เป็นผลให้ไม่พบข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญในการบันทึกบัญชี เช่น
- (๕.๑) องค์กรบันทึกบัญชีโดยไม่มีหลักฐานและเอกสารประกอบการลงบัญชีหรือบันทึกบัญชีไม่ครบถ้วน
- (๕.๒) องค์กรบันทึกรายการบัญชีโดยไม่มีเอกสารที่เชื่อถือได้ หรือมีการแก้ไขเอกสารประกอบการลงบัญชี
- (๖) ผู้สอบบัญชี ไม่ได้ใช้วิธีการตรวจสอบอันเหมาะสมแก่กรณี เช่น
- (๖.๑) ไม่ได้ตรวจสอบหลักฐานการจดทะเบียนของลูกค้า ทั้งที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเงินทุนจดทะเบียนที่บันทึกในบัญชีอาจไม่ถูกต้อง
- (๖.๒) ไม่ได้ตรวจสอบเอกสารใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคารและ เอกสารหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งไม่ได้ขอข้อมูลจากธนาคารเพื่อประโยชน์ในการสอบบัญชี
- (๖.๓) ไม่ได้ตรวจสอบหลักฐานการกู้ยืมเงิน และไม่ได้ขอหนังสือยืนยันยอดจากธนาคาร ในการตรวจสอบบัญชีเงินกู้ยืมจากธนาคาร
- (๖.๔) ไม่ได้เข้าร่วมสังเกตการณ์การตรวจนับสินค้าเหลือ และมีไม่ได้ใช้วิธีการตรวจสอบที่เป็นทางเลือกเพื่อพิสูจน์ความเชื่อถือได้ของยอดสินค้าคงเหลือ ณ วันสิ้นปี แต่ถือตามยอดรายละเอียดสินค้าที่กรรมการผู้จัดการรับรองหรือจัดส่งมาให้
- (๗) ผู้สอบบัญชีต้องควบคุมคุณภาพงานให้ได้มาตรฐานอยู่เสมอ
เพื่อให้มั่นใจว่าผู้สอบบัญชีมีการควบคุมคุณภาพงานให้ได้มาตรฐาน ผู้สอบบัญชีต้องควบคุมการปฏิบัติงานบริการทางวิชาชีพของตนเองและผู้ช่วยอย่างเหมาะสม

และสม่ำเสมอ โดยต้องมีความเข้าใจและปฏิบัติเป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพฉบับที่ 1 (TSQC 1)

ข้อบังคับ ข้อ ๑๓(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบ และด้วยความซื่อสัตย์ตามมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

คำชี้แจง

ผู้สอบบัญชีจะต้องระมัดระวัง รอบคอบ และใช้ความชำนาญในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของวิชาชีพบัญชีและมาตรฐานวิชาการที่เกี่ยวข้อง และต้องใช้ความระมัดระวัง รอบคอบในการให้ความเห็นในรายงาน เมื่อปรากฏว่ามีข้อมูลหรือเหตุการณ์ที่อาจมีผลกระทบต่อความเห็น หรือการวินิจฉัยในผลงาน จะต้องเปิดเผยข้อมูลหรือเหตุการณ์ดังกล่าวให้ชัดเจน เช่น ถูกจำกัดขอบเขตการตรวจสอบ นอกจากนี้ผู้สอบบัญชีต้องให้ลูกค้าหรือผู้ไ้รายงานทราบถึงข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในการให้บริการเพื่อหลีกเลี่ยงการแปลความหมายที่ผิดพลาดของความเห็นหรือการวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่ปรากฏในรายงานของผู้สอบบัญชี

กรณีดังต่อไปนี้ถือว่าผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานสอบบัญชีโดยขาดความระมัดระวังรอบคอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี เช่น

- (ก) แสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขต่องบการเงินซึ่งแสดงรายการไม่ถูกต้อง เช่น แสดงรายการชำระหนี้ไว้ในงบกำไรขาดทุนในหมวดค่าใช้จ่ายในการขายหรือค่าใช้จ่ายในการบริหาร
- (ข) ขอดคงเหลือลูกหนี้ในหนังสือยืนยันยอดลูกหนี้ มีผลแตกต่างจากยอดคงเหลือลูกหนี้ตามบัญชี แต่ผู้สอบบัญชีไม่ได้ติดตามตรวจสอบสาเหตุของผลต่างดังกล่าวจนถึงที่สุด
- (ค) แสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขต่องบการเงินที่แสดงรายการไม่ตรงกับสมุดบัญชีและหรือรายละเอียดประกอบงบการเงิน
- (ง) แสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขต่องบการเงินที่แสดงรายการไม่สัมพันธ์กัน เช่น มีรายการหนี้เงินกู้ยืมจากธนาคารในงบการเงิน แต่ไม่ปรากฏรายการดอกเบี้ยจ่ายในงบการเงินหรือมีรายการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสินทรัพย์ถาวร เช่น ค่าเบี้ยประกันภัยต่างๆ ที่ไม่มีรายการสินทรัพย์ถาวรนั้น
- (จ) แสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขต่องบการเงินโดยไม่ได้อัดคิดตามดูว่าลูกค้าได้ปรับปรุงงบการเงินตามรายการปรับปรุงที่มีสาระสำคัญที่ผู้สอบบัญชีตรวจพบและเสนอให้ปรับปรุงแล้วหรือไม่

หมวด ๔ การรักษาความลับ

ข้อบังคับ ข้อ ๑๔ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่นำข้อมูลที่เป็นความลับขององค์กร ที่ตนได้มาจากการปฏิบัติงานวิชาชีพ และความสัมพันธ์ในทางธุรกิจ รวมทั้งความลับขององค์กรที่ตนสังกัด ไปเปิดเผยต่อบุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากองค์กร เว้นแต่ในกรณีที่เป็นการเปิดเผยตามสิทธิหรือหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย หรือในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

คำชี้แจง

ข้อพิจารณาในการรักษาความลับ รวมถึงกรณีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เช่น

- (ก) ผู้สอบบัญชีจะต้องเก็บรักษาความลับของข้อมูลตลอดเวลา โดยจะต้องใช้ความระมัดระวังต่อสถานการณ์ที่อาจทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลได้โดยไม่ตั้งใจ โดยเฉพาะในระหว่างการติดต่อหรือมีความสัมพันธ์กับหุ้นส่วนหรือพันธมิตรทางธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กันมาเป็นระยะเวลานาน บุคคลใกล้ชิดภายในครอบครัว บิดามารดา คู่สมรส หรือบุคคลที่อยู่ภายใต้การอุปการะของผู้สอบบัญชี
- (ข) ผู้สอบบัญชีจะต้องเก็บรักษาความลับของข้อมูลที่ได้รับจากบุคคลที่อยู่ระหว่างพิจารณารับเป็นลูกค้าหรือจากองค์กรที่ต้องการใช้บริการทางวิชาชีพซึ่งอยู่ระหว่างพิจารณาว่าจ้างผู้สอบบัญชี
- (ค) การเก็บรักษาความลับของข้อมูลรวมถึงการเก็บรักษาความลับของข้อมูลภายในองค์กรที่ผู้สอบบัญชีนั้นสังกัดหรือภายในองค์กรที่เป็นผู้ว่าจ้างผู้สอบบัญชี
- (ง) ผู้สอบบัญชีต้องจัดให้มีระบบที่เพียงพอในการติดตามและควบคุมดูแลเพื่อให้แน่ใจว่ากลุ่มผู้ปฏิบัติงานภายใต้การควบคุมดูแลของตนและบุคคลที่ตนได้ขอคำแนะนำหรือความช่วยเหลือ มีการถือปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการเก็บรักษาความลับของข้อมูล
- (จ) ผู้สอบบัญชีจะต้องเก็บรักษาความลับของข้อมูลแม้ในกรณีที่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบบัญชีกับลูกค้าหรือกับผู้ว่าจ้างจะสิ้นสุดลงแล้วก็ตาม อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีการเปลี่ยนองค์กรที่สังกัดหรือผู้ว่าจ้าง หรือในกรณีที่มีการรับลูกค้าใหม่ ผู้สอบบัญชีสามารถนำประสบการณ์ที่ตนได้มาจากการให้บริการทางวิชาชีพแก่ลูกค้าหรือผู้ว่าจ้างรายเดิมมาใช้ แต่จะต้องไม่ใช่หรือเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับซึ่งตนได้ล่วงรู้หรือได้มาจากการให้บริการทางวิชาชีพและความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่ผ่านมา



- (ค) ในกรณีที่ลูกค้ามีการว่าจ้างผู้สอบบัญชีรายอื่นมาทดแทนผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชี จะต้องใช้ความระมัดระวังในการเก็บรักษาความลับของข้อมูล โดยในการพิจารณาขอบเขตของข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าที่จะเปิดเผยต่อผู้สอบบัญชีรายใหม่ที่จะเข้ามาปฏิบัติงานต่อ ผู้สอบบัญชีจะต้องพิจารณา ลักษณะของงานที่ได้รับ รวมถึงปัจจัยต่างๆ ประกอบด้วย เช่น การได้รับความเห็นชอบจากลูกค้า หรือข้อกำหนดตามกฎหมายหรือจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการสื่อสารหรือ การเปิดเผยข้อมูลของแต่ละประเทศ เป็นต้น
- (ข) ตัวอย่างต่อไปนีถือว่าผู้สอบบัญชีไม่รักษาความลับของข้อมูล (ไม่รวมถึงการเปิดเผยตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือการเปิดเผยตามหน้าที่หรือสิทธิในฐานะผู้สอบบัญชีที่ดี)
- (๑) ผู้สอบบัญชีมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสูตรการผลิต รายชื่อลูกค้า หรือ รายชื่อเจ้าหน้าที่ของบริษัทซึ่งเป็นลูกค้า ซึ่งตนได้ล่วงรู้มาจากการสอบบัญชีให้บุคคลภายนอกทราบ
- (๒) ผู้สอบบัญชีซึ่งทำการสอบบัญชีบริษัท ก และบริษัท ข ซึ่งเป็นคู่แข่งกัน ได้นำข้อมูลที่อาจมีผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของบริษัทหนึ่ง ไปให้อีกบริษัทหนึ่ง โดยที่ผู้สอบบัญชีอาจยังให้บริการหรือไม่ได้ให้บริการแก่บริษัทใดบริษัทหนึ่งแล้ว
- (๓) นาย ก ซึ่งเป็นผู้สอบบัญชีปัจจุบันได้เปิดเผยเอกสารหลักฐานของงานตรวจสอบที่ตนใช้ในการตรวจสอบบัญชีซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับกิจการของลูกค้าให้แก่ นาย ข ซึ่งเป็นผู้สอบบัญชีที่จะมาปฏิบัติงานต่อไป โดยที่ยังไม่ได้รับอนุญาตจากลูกค้า
- (ง) สถานการณ์ต่อไปนี้เป็นสถานการณ์ที่ผู้สอบบัญชีต้องเปิดเผยหรืออาจถูกร้องขอให้เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวถือว่ามีความเหมาะสม
- (๑) การเปิดเผยเป็นสิ่งที่กฎหมายอนุญาต และได้รับการอนุมัติจากลูกค้า หรือ ผู้ว่าจ้าง
- (๒) การเปิดเผยเป็นสิ่งที่กฎหมายกำหนดให้กระทำได้ ตัวอย่าง เช่น
- (๒.๑) การผลิตเอกสาร หรือ การจัดหาหลักฐานในการดำเนินการทางกฎหมาย หรือ



- (๒.๒) การเปิดเผยต่อหน่วยราชการที่เหมาะสม เพื่อความกระจ่างเกี่ยวกับการละเมิดกฎหมาย และ
- (๓) เป็นหน้าที่ หรือ สิทธิทางวิชาชีพ ที่กฎหมายไม่มีข้อห้าม
 - (๓.๑) เพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการสอบทานคุณภาพ ของสมาชิกองค์กร หรือ สถาบันทางวิชาชีพ
 - (๓.๒) เพื่อสนองตอบการสอบถาม หรือ การไต่สวนโดยในฐานะเป็นสมาชิกองค์กร หรือ โดยหน่วยกำกับดูแล
 - (๓.๓) เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของวิชาชีพ หรือ ผู้ประกอบวิชาชีพในกระบวนการทางกฎหมาย หรือ
 - (๓.๔) เพื่อเป็นการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาการ และ ข้อบังคับของจรรยาบรรณ
- (ฅ) ในการตัดสินใจว่าจะเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับหรือไม่ ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาประเด็นต่อไปนี้
 - (๑) ความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อผลประโยชน์ของบุคคลทุกฝ่ายรวมถึงบุคคลที่สามจากการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับ แม้ว่าจะได้รับความเห็นชอบจากลูกค้าหรือผู้ว่าจ้างแล้วก็ตาม
 - (๒) ข้อมูลที่เป็นความลับนั้น ผู้สอบบัญชีได้รับรู้และมีข้อมูลสนับสนุนเพียงพอในระดับที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือไม่ สำหรับในบางสถานการณ์ ถ้าข้อมูลที่เป็นความลับเกี่ยวข้องกับความจริงที่ยังไม่มีข้อมูลสนับสนุน ข้อมูลที่ไม่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือข้อสรุปที่ยังไม่มีข้อมูลสนับสนุน ในกรณีที่ต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับนั้น ผู้สอบบัญชีควรใช้ดุลยพินิจทางวิชาชีพในการตัดสินใจว่าจะใช้การเปิดเผยประเภทใดจึงจะเหมาะสม
 - (๓) การสื่อสารที่คาดหวังควรเป็นประเภทใด และควรสื่อสารถึงใคร
 - (๔) ต้องมั่นใจว่าบุคคลที่จะได้รับข้อมูลที่เป็นความลับนั้นเป็นบุคคลที่สมควรจะได้รับข้อมูลดังกล่าว

ข้อบังคับ ข้อ ๑๕

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่นำข้อมูลที่เป็นความลับขององค์กรที่ตนได้มาจากการปฏิบัติงานวิชาชีพ และความสัมพันธ์ในทางธุรกิจ รวมทั้งความลับขององค์กรที่ตนสังกัด ไปใช้เพื่อประโยชน์ของคนหรือบุคคลอื่นโดยมิชอบ

คำชี้แจง

ในการปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชี ผู้สอบบัญชีอาจล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลใดๆ

ที่พึงถือเป็นความลับของกิจการที่ตนให้บริการวิชาชีพบัญชี ผู้สอบบัญชีต้องไม่นำข้อมูลนั้นไปเปิดเผย ทั้งนี้ รวมถึงผู้สอบบัญชีที่ร่วมองค์กรหรือผู้ช่วยของผู้สอบบัญชี จะต้องไม่นำข้อมูลที่ได้มาจากการปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีไปใช้หรือเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าได้ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น เว้นแต่กรณีที่ได้รับ ความยินยอมจากลูกค้า หรือกรณีที่ต้องให้ถ้อยคำในฐานะพยานตามกฎหมาย รวมถึง กรณีที่เป็นการเรียกตรวจสอบโดยหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ ในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและส่งเสริมการ ประกอบวิชาชีพบัญชี จึงจะเปิดเผยได้

ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีมีการให้บริการในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ทางด้านผลประโยชน์กับลูกค้า หรือมีการให้บริการแก่ลูกค้าหลายรายที่ขัดแย้งกันหรือ อาจมีผลประโยชน์ทางธุรกิจที่ขัดแย้งกัน ผู้สอบบัญชีจะต้องทำการประเมินถึงปัญหา และอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง และจะต้องกำหนดมาตรการป้องกันที่เหมาะสมเพื่อขจัดหรือ ลดปัญหาและอุปสรรคนั้นๆ ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ก่อนที่จะรับงานใหม่หรือ ปฏิบัติงานสอบบัญชีหรือคงความสัมพันธ์กับลูกค้ารายเดิมในปีต่อไป ผู้สอบบัญชี จะต้องประเมินถึงปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญที่เกิดจากผลประโยชน์หรือจาก ความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าหรือบุคคลที่สาม มาตรการป้องกันที่เหมาะสมรวมถึง การดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) แจ้งให้ลูกค้าทราบถึงสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทาง ผลประโยชน์ระหว่างลูกค้ากับผู้สอบบัญชีหรือองค์กรที่ตนสังกัด และขอ ความเห็นชอบจากลูกค้าให้ตนให้บริการต่อไป
 - (๒) แจ้งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบว่าผู้สอบบัญชีมีการให้บริการแก่ลูกค้าหลาย รายซึ่งอาจมีความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ระหว่างกันและขอความ เห็นชอบจากลูกค้าให้ตนให้บริการต่อไป
 - (๓) แจ้งให้ลูกค้าทราบว่าผู้สอบบัญชีมีการให้บริการในลักษณะเดียวกันกับลูกค้า รายอื่นด้วย (เช่น การให้บริการกับลูกค้ารายที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม เดียวกัน เป็นต้น) และขอความเห็นชอบจากลูกค้าให้ตนให้บริการต่อไป
- นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีจะต้องพิจารณาใช้มาตรการป้องกันดังต่อไปนี้เพิ่มเติมด้วย

(๓.๑) การแบ่งแยกกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในการให้บริการ

- (๓.๒) การจัดให้มีระบบและขั้นตอนการปฏิบัติงานในการป้องกันการเข้าถึงข้อมูลของลูกค้า
- (๓.๓) การจัดให้มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในการเก็บรักษาความลับของข้อมูล
- (๓.๔) การทำข้อตกลงในการเก็บรักษาความลับของข้อมูลกับผู้สอบบัญชี กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และหุ้นส่วนขององค์กรที่ผู้สอบบัญชีสังกัด
- (๓.๕) การตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่ามีการปฏิบัติตามมาตรการ ป้องกันอย่างสม่ำเสมอโดยบุคคลอื่นซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้บริการ หากความขัดแย้งทางผลประโยชน์ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อหลักการพื้นฐานข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้ออันรวมถึง ความเที่ยงธรรม การรักษาความลับ หรือ ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ ซึ่งมาตรการป้องกันที่กำหนดขึ้นไม่สามารถจัดหรือลดให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ผู้สอบบัญชีต้องไม่รับงานหรือต้องถอนตัวจากงานที่มีปัญหา

หมวด ๕ ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ

ข้อบังคับ ข้อ ๑๖

คำชี้แจง

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องมีความรับผิดชอบตามกรอบวิชาชีพบัญชีต่อผู้รับบริการ ผู้สอบบัญชีต้องไม่ละทิ้งการปฏิบัติงานที่ได้รับไว้แล้วโดยไม่มีเหตุอันควร และในกรณีที่มีเหตุอันควรผู้สอบบัญชีต้องแจ้งให้ผู้รับบริการทราบล่วงหน้าเนื่องจากการละทิ้งการปฏิบัติงานดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับบริการได้

กรณีต่อไปนี้ถือเป็นตัวอย่างที่แสดงว่าผู้สอบบัญชีไม่มีความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ รวมทั้งผู้อื่นที่ใช้ผลงานของผู้สอบบัญชี เช่น ผู้สอบบัญชีละทิ้งการปฏิบัติงานที่รับไว้อย่างกะทันหันโดยไม่ได้แจ้งผู้รับบริการให้ทราบล่วงหน้า

กรณีต่อไปนี้ผู้สอบบัญชีอาจพิจารณาว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรที่ผู้สอบบัญชีอาจปฏิเสธการปฏิบัติงานที่รับไว้แล้ว

- (๑) ผู้สอบบัญชีพบว่าลูกค้าประกอบธุรกิจผิดกฎหมายภายหลังจากที่ได้รับงานแล้ว
- (๒) ผู้สอบบัญชีพบว่า ลูกค้าจัดการทางการเงินโดยมิชอบหรือให้ข้อมูลเท็จโดยมีเจตนาทุจริตหรือเจตนาตกแต่งตัวเลขเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินเกิดความเข้าใจผิดอย่างเป็นสาระสำคัญ และผู้สอบบัญชีได้พยายามดำเนินการให้ลูกค้ายกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไขการกระทำดังกล่าวให้ถูกต้องและเหมาะสม

แล้วแต่ได้รับการปฏิเสธ และลูกค้าไม่ยินยอมให้ผู้สอบบัญชีรายงาน
ข้อเท็จจริงตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน

ข้อบังคับ ข้อ ๑๓

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงานตามกรอบวิชาชีพบัญชี เพื่อให้เกิดความ
น่าเชื่อถือและมีประโยชน์ต่อผู้รับบริการ

คำชี้แจง

ผู้สอบบัญชีต้องให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ในการส่งเสริมและพัฒนา
วิชาชีพบัญชีและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอบบัญชีด้วยกันจนก่อให้เกิด
ผลงานของผู้สอบบัญชีอันเป็นที่น่าเชื่อถือของบุคคลหลายฝ่าย รวมทั้งสาธารณชน
ผู้สอบบัญชีจึงต้องปฏิบัติตนเพื่อรักษาจริยบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ทั้งนี้
เพื่อเป็นการรักษาและส่งเสริมเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ และพึงบำเพ็ญตนให้เป็น
ประโยชน์แก่สังคมโดยส่วนรวม เช่น

- (ก) ไม่กล่าวเกินจริงเกี่ยวกับบริการที่ตนสามารถให้ได้ คุณสมบัตินของตน หรือ
ประสบการณ์ที่มี
- (ข) ไม่ใส่ร้ายป้ายสี ถูกเหยียดหยามงานของผู้สอบบัญชีอื่น
- (ค) ไม่เป็นผู้ถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลาย หรือผู้อยู่ในระหว่างสถานะเป็นบุคคล
ล้มละลาย
- (ง) ไม่กระทำความผิดทางอาญาจนได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้
จำคุก เว้นแต่โทษที่เกิดจากความประมาทเลินเล่อหรือลหุโทษ

**หมวด ๖ ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วนบุคคล หรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีปฏิบัติ
หน้าที่ให้**

ข้อบังคับ ข้อ ๑๔

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจขององค์กรที่ตนสังกัด

คำชี้แจง

ผู้สอบบัญชีนอกจากจะมีความรับผิดชอบที่ต้องรักษาจริยบรรณทางวิชาชีพ
ทางบัญชีแล้ว ในการปฏิบัติงานในองค์กรที่ตนสังกัดไม่ว่าจะในฐานะ ลูกจ้าง หุ้นส่วน
กรรมการ เจ้าของกิจการ หรือที่ปรึกษา ผู้สอบบัญชีต้องมีความรับผิดชอบในการ
ปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจที่องค์กรนั้นๆ กำหนดขึ้น

ผู้สอบบัญชีอาจมีตำแหน่งอาวุโสในองค์กรซึ่งสามารถหรือมีโอกาสที่จะมี
ส่วนในการกำหนดกฎระเบียบ ข้อปฏิบัติและวิสัยทัศน์ขององค์กร ผู้สอบบัญชีจึงควร
สนับสนุนในองค์กรที่ตนสังกัดสร้างวัฒนธรรมองค์กรบนพื้นฐานของการมีจริยธรรม
ในการดำเนินธุรกิจ โดยมุ่งเน้นให้ผู้บริหาร พนักงาน และเจ้าหน้าที่ขององค์กรมี
คุณธรรมและจริยธรรม



ข้อบังคับ ข้อ ๑๕

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อุทิศตน ทুমเท คุณแล
ทรัพย์สินขององค์กรที่ตนสังกัด

คำชี้แจง

ในการปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชี ผู้สอบบัญชีต้องดำรงไว้ซึ่งความซื่อสัตย์ สุจริต
จริงใจ ซื่อตรง ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง โดยจะต้องปฏิบัติงานตามหลักฐานที่เป็นจริง
ไม่แสดงตนว่าได้ปฏิบัติงานถ้ามิได้มีการปฏิบัติงานจริง ไม่ยินยอมให้ผู้อื่นอ้างว่าตน
ได้ปฏิบัติงานถ้าไม่ได้ปฏิบัติงานจริง และจะต้องเปิดเผยข้อมูลไว้ในรายงานผู้สอบ
บัญชี เมื่อพบว่าข้อมูลและหลักฐานของกิจการที่ได้จากการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ไม่
ครบถ้วน ไม่เพียงพอหรือไม่เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้ผลงานของผู้สอบบัญชีเป็นที่
เชื่อถือ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชนหรือผู้ที่ผู้สอบบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้

นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นขยันหมั่นเพียร อุทิศ
ทุ่มเท เอาใจใส่อย่างเต็มความสามารถเพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงและมั่นใจได้
ว่า ผลงานทางวิชาชีพมีความครบถ้วน สมบูรณ์ ทันเวลาตามสัญญาหรือข้อผูกพันที่
กำหนด ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงานและวิชาการที่
เกี่ยวข้อง

ข้อบังคับ ข้อ ๒๐

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้เวลา และทรัพย์สินขององค์กรที่ตนสังกัดให้เกิด
ประโยชน์สูงสุด ไม่นำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือบุคคลที่สามทั้งทางตรงและ
ทางอ้อม

คำชี้แจง

ผู้สอบบัญชีจะต้องมีความรับผิดชอบต่องค์กรที่ตนสังกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เกี่ยวกับจรรยาบรรณขององค์กรที่ตน
สังกัด ไม่ว่าผู้สอบบัญชีจะอยู่ในฐานะที่เป็นพนักงานประจำ หุ่นส่วน กรรมการ
เจ้าของ หรือเป็นที่ปรึกษาให้แก่องค์กร โดยต้องปฏิบัติตามกฎและขั้นตอนต่างๆ ที่
องค์กรกำหนดขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับจรรยาบรรณขององค์กร ต้องใช้
เวลาและทรัพย์สินขององค์กรที่ตนสังกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และจะต้องไม่
นำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือบุคคลที่สามทั้งทางตรงและทางอ้อม

ข้อบังคับ ข้อ ๒๑

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องเปิดเผยความสัมพันธ์กับองค์กร สถาบัน ธุรกิจภายนอก
หรือความสัมพันธ์ทางเครือญาติ เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทาง
ผลประโยชน์

คำชี้แจง

ผู้สอบบัญชีจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการเปิดเผยความสัมพันธ์กับองค์กร

สถาบัน ธุรกิจภายนอก หรือความสัมพันธ์ทางเครือญาติที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ต่อองค์กรที่ผู้สอบบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการที่ผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับบุคคลที่เป็นผู้บริหารหรือกรรมการในกิจการที่ในขณะนั้นผู้สอบบัญชีเป็นผู้ตรวจสอบ หรือมีการทำธุรกิจร่วมกันซึ่งอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบในเรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ได้

ข้อพิจารณาในการเปิดเผยความสัมพันธ์ เช่น

(ก) ช่องทางของการเปิดเผยความสัมพันธ์อาจทำได้ดังนี้

(๑) เปิดเผยเป็นประจำทุกปี

(๒) เปิดเผยเมื่อมีประเด็นปัญหาที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์

(ข) ช่องทางในการรายงานอาจทำได้ดังนี้

(๑) รายงานต่อหัวหน้างานหรือหัวหน้าหน่วยงาน หรือ

(๒) รายงานต่อฝ่ายทรัพยากรบุคคล หัวหน้าหรือรองหัวหน้าผู้รับผิดชอบทางด้านจรรยาบรรณ

ทั้งนี้ การที่ผู้สอบบัญชีไม่ได้รายงานความสัมพันธ์ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบในเรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ อาจถูกลงโทษตามที่กำหนดโดยองค์กรต้นสังกัดอีกด้วย

ข้อบังคับ ข้อ ๒๒

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องไม่กระทำการใดๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง และการดำเนินการขององค์กรที่ตนสังกัด

คำชี้แจง

ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชีและข้อบังคับจรรยาบรรณ และกฎระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชี ตลอดจนกฎระเบียบขององค์กรที่สังกัดอย่างเคร่งครัด

ผู้สอบบัญชีต้องไม่กระทำการใดๆ ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ต่อองค์กรที่ตนสังกัด

ข้อบังคับ ข้อ ๒๓

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบ มีเหตุผลในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรที่ตนสังกัด รวมถึงนายจ้าง (ผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วนเจ้าของ) ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

คำชี้แจง

ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบตามมาตรฐานการ

สอบบัญชี ทั้งนี้ผู้สอบบัญชีต้องพัฒนาและบริหารองค์กรที่ตนสังกัด โดยการพัฒนา และบริหารจัดการบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ให้มีความรู้ และประสบการณ์ที่เหมาะสม รวมถึงการบริหารและควบคุมงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ภายในเวลาที่เหมาะสม เป็นต้น

หมวด ๗ ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณทั่วไป

ข้อบังคับ ข้อ ๒๔ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่แย่งงานวิชาชีพบัญชีจากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้าน เดียวกันรายอื่น

คำชี้แจง ผู้สอบบัญชีจะต้องไม่เสนอตนเองเข้ารับงานด้านสอบบัญชีทับซ้อนกับงานที่ ผู้สอบบัญชีอื่นปฏิบัติงานอยู่แล้ว

กรณีต่อไปนี้เป็นผู้สอบบัญชีแย่งงานจากผู้สอบบัญชีอื่น เช่น

- (ก) การที่ผู้สอบบัญชีส่งหนังสือเวียนและให้ข่าวสารในรูปแบบ หรือสื่อต่างๆ เพื่อชักชวนให้มาใช้บริการสอบบัญชีกับตนแก่ลูกค้าของผู้สอบบัญชีอื่นโดย มิได้รับการร้องขอโดยหนังสือเวียนนั้นมีชื่อ ที่อยู่ ของผู้สอบบัญชีและ องค์กรของผู้สอบบัญชีด้วย
- (ข) การที่ผู้สอบบัญชีเสนอหรือได้รับงานโดยกำหนดค่าธรรมเนียมในระดับที่ต่ำ กว่าผู้สอบบัญชีคนก่อนหรือผู้สอบบัญชีอื่นที่เสนอราคาอย่างเป็น สารสำคัญ ผู้สอบบัญชีควรต้องแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่ใช้พิจารณาในการ กำหนดค่าธรรมเนียม เช่น ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน จำนวนผู้ร่วมงาน หรือวิธีการปฏิบัติงาน รวมทั้งขั้นตอนในการควบคุมคุณภาพงาน เป็นต้น

ข้อบังคับ ข้อ ๒๕ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่ปฏิบัติงานทางวิชาชีพบัญชีเกินกว่าที่รับมอบหมายจาก ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีรายอื่น

คำชี้แจง ในกรณีผู้สอบบัญชีได้รับมอบหมายจากผู้สอบบัญชีรายอื่นให้ปฏิบัติงาน ผู้สอบบัญชานั้นจะต้องไม่ปฏิบัติงานเกินกว่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอบบัญชีอื่น ในกรณีที่ลูกค้าขอร้องให้ทำงานเกินขอบเขตที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอบบัญชีรายอื่น ผู้สอบบัญชีจะต้องแจ้งให้ผู้สอบบัญชีรายอื่นที่มอบหมายนั้นทราบเสียก่อน และ จะต้องไม่พยายามหาช่องทางที่จะให้ลูกค้าว่าจ้างให้ตนทำงานใดๆ เพิ่มเติม เช่น นาย ก ผู้สอบบัญชีของบริษัท ข มีความจำเป็นต้องเดินทางไปต่างประเทศเป็นเวลา ๑ เดือน จึงได้มอบหมายให้นาย ค ผู้สอบบัญชีทำการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ของบริษัท ข แทน ตน และบริษัท ข ได้ขอร้องให้นาย ค ทำการตรวจสอบบัญชีอื่นเพิ่มเติมให้กับบริษัท

นาย ค จะต้องแจ้งและได้รับความยินยอมจาก นาย ก ก่อนตกลงรับงานเพิ่มเติมดังกล่าว

ข้อบังคับ ข้อ ๒๖

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานของตนเกินความเป็นจริง ไม่โอ้อวดหรือเปรียบเทียบกับตนเองหรือองค์กรที่ตนสังกัดอยู่กับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีด้านเดียวกันรายอื่น หรือองค์กรที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีด้านเดียวกันรายอื่นสังกัดอยู่

คำชี้แจง

ผู้สอบบัญชีต้องไม่โฆษณาที่เกินสมควรหรือไม่เป็นจริง หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาที่เกินสมควรหรือไม่เป็นจริงด้วยประการใดๆ ซึ่งในการประกอบวิชาชีพบัญชี ผู้สอบบัญชีควรจะได้ลูกค้าจากความเชื่อถือในผลงานของผู้สอบบัญชี ไม่ควรจะได้ลูกค้าด้วยวิธีการ โฆษณาที่เกินสมควรหรือไม่เป็นจริง รวมทั้งการชักจูงหรือจูงใจเพื่อให้บุคคลอื่นเห็นคล้อยตามในลักษณะที่ทำให้เข้าใจผิดหรือหลอกลวงให้หลงเชื่อไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ ซึ่งทำให้ภาพลักษณ์ของงานวิชาชีพบัญชีเสียไป

ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีได้รับการทาบทามเพื่อให้บริการทางวิชาชีพกับลูกค้า โดยการแนะนำจากบุคคลที่สาม ผู้สอบบัญชียังต้องพิจารณาให้แน่ใจว่าการได้มาซึ่งลูกค้าจากการแนะนำของบุคคลที่สามนั้น ไม่ได้เป็นการได้มาด้วยวิธีการ โฆษณาที่เกินสมควรหรือไม่เป็นจริงของบุคคลที่สาม ด้วยประการใด ๆ

กรณีต่อไปนี้ถือว่าเป็นการโฆษณาที่เกินสมควรหรือไม่เป็นจริงหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาที่เกินสมควรหรือไม่เป็นจริง เช่น

- (๑) การที่ผู้สอบบัญชีโฆษณารับงาน โดยออกหนังสือเวียนในนามองค์กรเสนอ บริการสอบบัญชีไปยังธุรกิจต่างๆ
- (๒) การที่ผู้สอบบัญชีหรือองค์กรที่ตนสังกัดลงโฆษณา รับสมัครพนักงาน โดยกล่าวอ้างถึงคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีหรือองค์กรที่ผู้สอบบัญชีสังกัดในเชิงโอ้อวด
- (๓) การที่ผู้สอบบัญชีวิจารณ์หรือโฆษณาเปรียบเทียบกับตนเองหรือองค์กรที่ตนเองสังกัดกับผู้สอบบัญชีอื่นหรือองค์กรที่ผู้สอบบัญชีอื่นสังกัดอยู่
- (๔) การที่ผู้สอบบัญชีลงแจ้งความในสื่อมวลชนต่าง ๆ ออกหนังสือเวียนหรือบทความอันประกอบด้วยข้อความที่ยกยอตนเอง หรือองค์กรที่ตนสังกัดอยู่
- (๕) การจัดทำป้ายขององค์กรที่ผู้สอบบัญชีสังกัดอยู่ เป็นรูปแบบที่เป็นการโฆษณาเกินสมควรหรือไม่เป็นจริง
- (๖) การแจกจ่ายนามบัตรต่อสาธารณชนทั่วไป

ข้อบังคับ ข้อ ๒๗

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องไม่ให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ เพื่อ

เป็นการจงใจให้บุคคลอื่นแนะนำหรือจัดหางานวิชาชีพบัญชีมาให้ตน

คำชี้แจง

ผู้สอบบัญชีต้องไม่รับงานสอบบัญชีโดยการจงใจที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ไม่ให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ เพื่อเป็นการจงใจให้บุคคลอื่นแนะนำหรือจัดหางานมาให้ตน เช่น ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรางวัลใด ๆ

กรณีต่อไปนี้อาจถือว่าผู้สอบบัญชีให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ เพื่อเป็นการจงใจให้บุคคลอื่นแนะนำหรือจัดหางานมาให้ตน เช่น

- (ก) การที่ผู้สอบบัญชีให้หรือรับว่าจะให้ค่านายหน้าแก่บุคคลที่จัดหางานมาให้ตน
- (ข) การที่ผู้สอบบัญชีรับว่าจะช่วยแนะนำลูกค้าให้กับบริษัท ธนาคาร หรือองค์กรวิชาชีพอื่น หากบุคคลเหล่านั้นจัดหางานสอบบัญชีมาให้ตน
- (ค) การที่ผู้สอบบัญชีให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ ที่เกินความเหมาะสมเพื่อเป็นการจงใจให้บุคคลอื่นแนะนำหรือจัดหางานมาให้ตน

ข้อบังคับ ข้อ ๒๘

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่เรียกหรือรับทรัพย์สินหรือประโยชน์จากบุคคลใดเมื่อบุคคลนั้นได้รับงานจากการแนะนำหรือการจัดหางานของตนในฐานะที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีขององค์กรนั้น

คำชี้แจง

ผู้สอบบัญชีต้องไม่เรียกทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ เช่น ค่าตอบแทน ค่าบริการหรือรางวัลใด ๆ จากบุคคลอื่นเพื่อเป็นการตอบแทนจากการที่บุคคลอื่นนั้นได้รับงานจากกิจการที่ตนเป็นผู้สอบบัญชีซึ่งเป็นการแนะนำของตน

กรณีต่อไปนี้อาจถือว่าผู้สอบบัญชีเรียกหรือรับทรัพย์สินหรือประโยชน์จากบุคคลใดในเมื่อบุคคลนั้นได้รับงานจากการแนะนำหรือจัดหางานของตนในฐานะที่เป็นผู้สอบบัญชีขององค์กรนั้น เช่น

- (ก) นาย ก ผู้สอบบัญชีของบริษัท ข แนะนำให้บริษัท ข ทำการประกันวินาศภัยกับบริษัท ค ซึ่งเป็นบริษัทประกันภัย โดยนาย ก ได้รับค่านายหน้าจากบริษัท ค จำนวนหนึ่ง จากการแนะนำ ของนาย ก
- (ข) การได้รับรายได้ค่านายหน้า หรือรายได้ทำนองเดียวกันจากการแนะนำลูกค้าของผู้สอบบัญชี
- (ค) ผู้สอบบัญชีแนะนำงานให้ นาย ง ได้ทำงานกับบริษัท ข ซึ่งตนเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท ข โดยตนเองเรียกค่าตอบแทนจากการแนะนำงานนั้นจากนาย ง

ในการสรรหาบุคลากรของลูกค้า ผู้สอบบัญชีจะต้องไม่เป็นผู้ตัดสินใจคัดเลือกบุคลากรแทนลูกค้า ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ เช่น ตำแหน่ง

ข้อบังคับ ข้อ ๒๕

ของผู้ถูกว่าจ้าง หรือลักษณะและขอบเขตของงานที่ให้บริการนั้นว่าจะกระทบต่อการปฏิบัติงานสอบบัญชีหรือไม่ หากมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญผู้สอบบัญชีควรพิจารณาถอนตัวจากงานสอบบัญชี หรือถอนตัวจากการให้บริการดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามในกรณีที่รับงานดังกล่าวได้ ห้ามผู้สอบบัญชีทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลแทนลูกค้า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่กำหนดค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนในการให้บริการวิชาชีพบัญชีโดยมิได้คำนึงถึงลักษณะ ความเสี่ยง ความซับซ้อนและปริมาณของงานที่ตนให้บริการหรือมีส่วนร่วมในการให้บริการวิชาชีพบัญชี

คำชี้แจง

ผู้สอบบัญชีควรกำหนดค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนซึ่งประกอบด้วยค่าปฏิบัติงานและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จะเรียกเก็บ โดยควรคำนวณจากเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีแต่ละระดับ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกิดขึ้น

ผู้สอบบัญชีไม่ควรกำหนดค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนโดยถือเอาอัตราสูงต่ำของยอดเงินหรือของมูลค่าทรัพย์สินใดที่ตนให้บริการวิชาชีพบัญชีหรือมีส่วนร่วมในการให้บริการวิชาชีพบัญชีเป็นเกณฑ์ เช่น กำหนดค่าธรรมเนียมเป็นอัตราร้อยละของกำไรหรือรายได้หรือสินทรัพย์หรือรายการอื่นใด ของกิจการที่ตนรับงาน โดยมิได้คำนึงถึงลักษณะความเสี่ยง ความซับซ้อน และปริมาณของงานที่ตนให้บริการ หรือมีส่วนร่วมในการให้บริการวิชาชีพ ตัวอย่างเช่น

นาย ก. เป็นผู้สอบบัญชีกำหนดค่าธรรมเนียมในหนังสือตอบรับงานเป็นร้อยละ ๒๐ ของสินทรัพย์รวมของกิจการ โดยอ้างว่าต้องใช้ระยะเวลาและเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นตามจำนวนสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น ถือว่าเป็นการกำหนดค่าธรรมเนียมที่ทำให้ผู้สอบบัญชีเข้าไปมีส่วนได้เสียในยอดเงินหรือมูลค่าทรัพย์สินที่ตนปฏิบัติงานซึ่งทำให้ขาดความเป็นกลาง

ข้อบังคับ ข้อ ๓๐

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควร สำนึกในหน้าที่ และไม่ปฏิบัติตนในลักษณะที่ทำให้เกิดความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี

คำชี้แจง

ผู้สอบบัญชีต้องไม่กระทำการใด ๆ และพึงละเว้นการประพฤติใดๆ อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี

กรณีดังต่อไปนี้ถือว่าผู้สอบบัญชีปฏิบัติงาน โดยนำความเสื่อมเสียมาสู่วิชาชีพบัญชี ตัวอย่างเช่น

- (ก) การที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน โดยมีได้มีการปฏิบัติงานตรวจสอบ
- (ข) การที่ผู้สอบบัญชีแนะนำให้ผู้ลูกค้าเสียภาษีอากรไม่ถูกต้องผิดจากความเป็นจริงโดยจงใจและซัดเซ้ง
- (ค) การที่ผู้สอบบัญชีแจ้งข้อความหรือจัดทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จต่อทางราชการ หรือ ต่อหน่วยงานกำกับดูแล เช่น รับรองการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการฝึกหัดงานทางวิชาชีพบัญชีให้แก่ผู้ขอขึ้นทะเบียน โดยที่ผู้ผู้นั้นมิได้ฝึกหัดงานจริง
- (ง) การที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงินที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง
- (จ) การที่ผู้สอบบัญชีต้องไม่ดำเนินธุรกิจอื่นใดที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี แลนอกจากนี้ไม่ควรดำเนินธุรกิจอื่นที่อาจจะทำให้ภาพพจน์หรือความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีลดลง

ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(ฉบับที่ ๑๕)

เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

พ.ศ. ๒๕๕๓

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี หรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี ให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ (๔) (๕) และ (๑๑) มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย สภาวิชาชีพบัญชีจึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๑๕) เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามเดือนนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นวิชาชีพบัญชี รวมทั้งผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี และให้หมายรวมถึงหัวหน้าคณะบุคคลหรือหัวหน้าสำนักงานหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ตามมาตรา ๑๑ ด้วย

“ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี” หมายความว่า ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นผู้ทำบัญชี ตามมาตรา ๑๑ มาตรา ๔๔ หรือที่จะมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๕

“ผู้รับบริการ” หมายความว่า ผู้รับบริการ ตามมาตรา ๔๗ (๓) ได้แก่

(๑) ผู้ว่าจ้างผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และ/หรือ

(๒) ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และบุคคลอื่นที่ใช้ผลงานของผู้ประกอบ วิชาชีพบัญชี ด้วยความสุจริตและจำเป็น

“ผู้ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้” หมายความว่า ผู้ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้ อันได้แก่ ผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคลหรือนิติบุคคล ตามมาตรา ๔๗ (๔)

“ความโปร่งใส” หมายความว่า ภาพลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติงานตามกฎ ระเบียบต่าง ๆ และมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้ และไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญ ซึ่งสามารถติดตามตรวจสอบได้

“ความเป็นอิสระ” หมายความว่า การปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอิทธิพลของบุคคลอื่นที่ทำให้เกิดความสงสัยในความเป็นกลางหรือความเที่ยงธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความเป็นอิสระนี้ จะต้องเป็นที่ประจักษ์ เพื่อให้ผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นที่เชื่อถือได้

“ความเที่ยงธรรม” หมายความว่า การใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพโดยปราศจากความลำเอียง อคติ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และอิทธิพลของบุคคลอื่น

“กรอบวิชาชีพบัญชี” หมายความว่า หลักการ มาตรฐาน และแนวปฏิบัติของวิชาชีพบัญชี

“ความซื่อสัตย์สุจริต” หมายความว่า การประพฤติอย่างตรงไปตรงมา จริงใจ ซื่อตรงต่อวิชาชีพ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ปฏิบัติงานบนหลักฐานที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ ไม่อ้างหรือยินยอมให้บุคคลอื่น อ้างว่าได้ปฏิบัติงานถ้าไม่ได้ปฏิบัติงานจริง

“ความรู้ความสามารถ” หมายความว่า การใช้ความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติ วิชาชีพบัญชีด้วยความเอาใจใส่อย่างเต็มความสามารถ ความเพียรพยายาม และความระมัดระวัง รอบคอบเพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมั่นใจได้ว่ามีผลงาน ทางวิชาชีพที่อยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน และวิชาการที่เกี่ยวข้อง

“การรักษาความลับ” หมายความว่า การไม่นำข้อมูลใด ๆ ที่โดยปกติต้องกักขังไม่ได้เปิดเผย ต่อสาธารณชนไปเปิดเผย หรือใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือบุคคลอื่น เว้นแต่ในกรณีที่เป็นการเปิดเผย ตามสิทธิหรือหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี

“ความเสียหายเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี” หมายความว่า

(๑) การกระทำการใด ๆ ที่เป็นเหตุให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องได้รับโทษการประพฤติผิด จรรยาบรรณ ตามมาตรา ๔๕ โดยมีลักษณะการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) ลงลายมือชื่อแสดงความเห็นในการสอบบัญชีโดยมิได้ปฏิบัติงานตรวจสอบใด ๆ หรือควบคุมการสอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชี

(ข) มีพฤติกรรมรับจ้างลงลายมือชื่อ หรือยอมให้ใช้ชื่อ ทั้งที่ไม่ได้มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชีหรือมาตรฐานการบัญชี

(ค) แสดงความเห็นต่องบการเงินที่นำส่งหน่วยราชการหลายแห่ง โดยงบการเงินแต่ละชุดแสดงข้อมูลต่างกัน โดยไม่มีเหตุผลสมควร

(ง) แจ้งข้อความหรือจัดทำรวมถึงการใช้พยานหลักฐานอันเป็นเท็จ หรือรู้ว่าเป็นพยานหลักฐานอันเป็นเท็จไม่ว่าจะจัดทำโดยบุคคลใดก็ตามในการประกอบวิชาชีพบัญชี

(จ) แนะนำให้ผู้รับบริการเสียภาษีอากรไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยทุจริตหรือมีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากร

(ฉ) มีพฤติกรรมอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี กำหนดว่าเป็นพฤติกรรมอันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี

(๒) เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพบัญชี จากหน่วยงานราชการ หรือสถาบันวิชาชีพอื่นที่ควบคุมและหรือกำกับดูแล เนื่องจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในสาระสำคัญ

ข้อ ๔ ภายใต้บังคับในหมวด ๒ ถึงหมวด ๓ ของข้อบังคับนี้ ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติ หรืองดเว้นการปฏิบัติใด ๆ ให้ความหมายรวมถึง การกระทำของบุคคลอื่น ผู้ซึ่ง

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีรับรู้ หรือ

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชียินยอมให้อ้างชื่อ

ในการปฏิบัติ หรืองดเว้นการปฏิบัติใด ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับฉบับนี้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือบุคคลอื่นโดยมิชอบด้วย

ข้อ ๕ ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชี เป็นผู้รักษารให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๖ จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นอกจากที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓

เพื่อให้กระบวนการบังคับใช้จรรยาบรรณดำเนินโดยสะดวกรวดเร็วและเป็นธรรม นายกสภา
วิชาชีพบัญชี โดยการอนุมัติของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี มีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับ
การดังกล่าว

ข้อกำหนดนั้น ต้องอยู่ภายในกรอบของพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ และเมื่อ
ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงใช้บังคับได้

ข้อ ๗ ในกรณีที่มีปัญหาการตีความเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ให้คณะกรรมการ
สภาวิชาชีพบัญชีเป็นผู้วินิจฉัย และถือว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีเป็นที่สุด

หมวด ๒

ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต

ข้อ ๘ ความโปร่งใส

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส

ข้อ ๙ ความเป็นอิสระ

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ดุลพินิจและปฏิบัติงานอย่างเป็นอิสระภายใต้
กรอบวิชาชีพบัญชี

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่ปฏิบัติงานที่ตนขาดความเป็นอิสระภายใต้กรอบวิชาชีพบัญชี

ข้อ ๑๐ ความเที่ยงธรรม

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม ซื่อตรงต่อวิชาชีพ และต้อง
ไม่มีส่วนได้เสียในงานที่ตนประกอบวิชาชีพ นอกจากค่าตอบแทนที่ได้รับจากการประกอบวิชาชีพนั้น

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ดุลพินิจบนหลักฐานที่เชื่อถือได้โดยปราศจากความมีอคติ
และความลำเอียง

(๓) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ดุลพินิจอย่างเที่ยงธรรมโดยหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์หรือ
สถานการณ์ใด ๆ ที่อาจทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไม่สามารถปฏิบัติงานได้โดยโปร่งใส อิสระ
และซื่อสัตย์สุจริต

ข้อ ๑๑ ความซื่อสัตย์สุจริต

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงาน อย่างตรงไปตรงมา จริงใจ ซื่อตรงต่อวิชาชีพ
ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง

- (๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงานตรงตามหลักฐานที่เป็นจริง
- (๓) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องไม่อ้างหรือยินยอมให้บุคคลอื่นอ้างว่าได้ปฏิบัติงาน โดยที่ไม่ได้มีการปฏิบัติงานจริง

หมวด ๓

ความรู้ ความสามารถ และมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

ข้อ ๑๒ ความรู้ ความสามารถ

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ วิธีปฏิบัติ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความชำนาญและประสบการณ์ทางวิชาชีพด้วยความมีสติ เอาใจใส่อย่างเต็มความสามารถ และระมัดระวังรอบคอบ

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประกอบวิชาชีพ โดยมีความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จได้

(๓) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประกอบวิชาชีพ ด้วยความมุ่งมั่นและขยันหมั่นเพียร

(๔) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องศึกษาหาความรู้และความชำนาญทางวิชาชีพเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ข้อ ๑๓ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประกอบวิชาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ และมาตรฐานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

(๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบ และด้วยความชำนาญตามมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

หมวด ๔

การรักษาความลับ

ข้อ ๑๔ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่นำข้อมูลที่เป็นความลับขององค์กร ที่ตนได้มาจากการปฏิบัติงานวิชาชีพ และความสัมพันธ์ในทางธุรกิจ รวมทั้งความลับขององค์กรที่ตนสังกัด ไปเปิดเผยต่อบุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากองค์กร เว้นแต่ในกรณีที่เป็นการเปิดเผยตามสิทธิหรือหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย หรือในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ข้อ ๑๕ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่นำข้อมูลที่เป็นความลับขององค์กรที่ตนได้มาจากการปฏิบัติงานวิชาชีพ และความสัมพันธ์ในทางธุรกิจ รวมทั้งความลับขององค์กรที่ตนสังกัด ไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนหรือบุคคลอื่นโดยมิชอบ

หมวด ๕

ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ

ข้อ ๑๖ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีความรับผิดชอบตามกรอบวิชาชีพบัญชีต่อผู้รับบริการ

ข้อ ๑๗ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงานตามกรอบวิชาชีพบัญชี เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและมีประโยชน์ต่อผู้รับบริการ

หมวด ๖

ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคลหรือนิติบุคคล

ที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้

ข้อ ๑๘ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจขององค์กรที่ตนสังกัด

ข้อ ๑๙ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อุทิศตน ทุ่มเทดูแลทรัพย์สินขององค์กรที่ตนสังกัด

ข้อ ๒๐ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้เวลา และทรัพย์สินขององค์กรที่ตนสังกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่นำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือบุคคลที่สามทั้งทางตรงและทางอ้อม

ข้อ ๒๑ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องเปิดเผยความสัมพันธ์กับองค์กร สถาบัน ธุรกิจภายนอก หรือความสัมพันธ์ทางเครือญาติ เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์

ข้อ ๒๒ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องไม่กระทำการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง และการดำเนินการขององค์กรที่ตนสังกัด

ข้อ ๒๓ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบ มีเหตุผลในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรที่ตนสังกัด รวมถึงนายจ้าง (ผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน เจ้าของ) ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

หมวด ๓

ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณทั่วไป

ข้อ ๒๔ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่แย่งงานวิชาชีพบัญชีจากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
ด้านเดียวกันรายอื่น

ข้อ ๒๕ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่ปฏิบัติงานทางวิชาชีพบัญชีเกินกว่าที่รับมอบหมายจาก
ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีรายอื่น

ข้อ ๒๖ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานของตนเกินความเป็นจริง
ไม่โอ้อวด หรือเปรียบเทียบตนหรือองค์กรที่ตนสังกัดอยู่กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านเดียวกันรายอื่น
หรือองค์กรที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านเดียวกันรายอื่นสังกัดอยู่

ข้อ ๒๗ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่ให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ
เพื่อเป็นการจูงใจให้บุคคลอื่นแนะนำหรือจัดหางานวิชาชีพบัญชีมาให้ตน

ข้อ ๒๘ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่เรียกหรือรับทรัพย์สินหรือประโยชน์จากบุคคลใด
เมื่อบุคคลนั้นได้รับงานจากการแนะนำหรือการจัดหางานของตนในฐานะที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
ขององค์กรนั้น

ข้อ ๒๙ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องไม่กำหนดค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนในการ
ให้บริการวิชาชีพบัญชีโดยมิได้คำนึงถึงลักษณะ ความเสี่ยง ความซับซ้อนและปริมาณของงาน
ที่ตนให้บริการหรือมีส่วนร่วมในการให้บริการวิชาชีพบัญชี

ข้อ ๓๐ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควร สำนึกในหน้าที่
และไม่ปฏิบัติตนในลักษณะที่ทำให้เกิดความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ศาสตราจารย์เกียรติคุณเกษรี ณรงค์เดช

นายกสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

รายชื่อ คณะอนุกรรมการกำหนดจรรยาบรรณ

พ.ศ.๒๕๕๖

องค์ประกอบ

- | | | |
|--|----------------|------------------------|
| 1. ผศ. ดร. ประวิตร | นิตสุวรรณากุล | ประธานอนุกรรมการ |
| 2. ดร. ชัยนรินทร์ | วีระสถาวณิษฐ์ | รองประธานอนุกรรมการ |
| 3. นางสาวบงกช | อ่ำเสงี่ยม | อนุกรรมการ |
| 4. นายวิเชียร | กิ่งมนตรี | อนุกรรมการ |
| 5. ดร. ศุภมิตร | เดชะมนตรีกุล | อนุกรรมการ |
| 6. นายสิทธิชัย | จันทราวดี | อนุกรรมการ |
| 7. นายโสภณ | เพิ่มศิริวัลลภ | อนุกรรมการ |
| 8. นายธีรพงษ์ | แก้วรัตนปัทมา | อนุกรรมการ |
| 9. ผู้แทนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า | | |
| (นางสาวอิสริยาศิริ พยัคติกุล ผู้แทนหลัก) | | อนุกรรมการ |
| (นางสาวนงนุช สุริยะปกรณ์ ผู้แทนสำรอง) | | อนุกรรมการ |
| 10. ผู้แทนกรมสรรพากร | | |
| (นางปรมา วานิชถาวร ผู้แทนหลัก) | | อนุกรรมการ |
| (นายสมชาย ธีเจริญ ผู้แทนสำรอง) | | อนุกรรมการ |
| 11. ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย | | |
| (นางสาวพรสิริ กังวีสรรณัฐ ผู้แทนหลัก) | | อนุกรรมการ |
| (นางสาวกมลทิพย์ เหล่าทรัพย์เพิ่มพูน ผู้แทนสำรอง) | | อนุกรรมการ |
| 12. ผู้แทนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย | | |
| (นายอำนวยการ จิรมหาโลคา ผู้แทนหลัก) | | อนุกรรมการ |
| (นางสาวปริมใจ เอี่ยมเพชรพงศ์ ผู้แทนสำรอง) | | อนุกรรมการ |
| 13. ผู้แทนสมาคมสำนักงานบัญชีและกฎหมาย | | |
| (นายชวินทร์ ลาภพิทักษ์พงษ์) | | อนุกรรมการ |
| 14. นางสาวชวนา | วิวัฒน์พนชาติ | อนุกรรมการและเลขานุการ |
| 15. ศาสตราจารย์สมฤกษ์ | กฤษณามระ | ที่ปรึกษา |

